

РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД
ЗА СОЦИЈАЛНУ ЗАШТИТУ

Извештај о услугама социјалне заштите на локалном
нивоу које пружају лиценцирани пружаоци услуга у
2023. години

У Београду,
Децембар 2024. године

Листа скраћеница

АП	Аутономна покрајина
ЦСР	Центар за социјални рад
ДБ	Дневни боравак
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе
ЛП	Лични пратилац
ЛПЛУ	Лиценцирани пружаоци локалних услуга
ЗСЗ	Закон о социјалној заштити
МРЗБСП	Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања
ОСИ	Особе са инвалидитетом
ПУК	Помоћ у кући
ПА	Персонална асистенција
РЗСЗ	Републички завод за социјалну заштиту
РЗС	Републички завод за статистику
РС	Република Србија
СУП	Становање уз подршку
СЗ	Социјална заштита

Знаци

– = нема појаве

... = не располаже се податком

0 = податак је мањи од 0,5 од дате јединице мере

∅ = просек

() = непотпун, односно недовољно проверен податак

* = исправљен податак

↑← = обухваћено податком у правцу стрелице

/ = мали број појава – оцена није публикована

Садржај

Извештај о услугама социјалне заштите на локалном нивоу које пружају лиценцирани пружаоци услуга у 2023. години	1
Листа скраћеница.....	2
Списак табела и графикана	5
1. Увод.....	7
Сврха и делокруг извештаја	7
Методологија	8
2. Општи преглед услуга социјалне заштите које пружају лиценцирани пружаоци услуга на локалном нивоу	12
2.1 Капацитети, ресурси и плурализам ЛПЛУ.....	12
2.2 Распрострањеност, доступност и плурализам услуга	18
2.3 Обухват услугама ЛПЛУ	20
2.4 Корисници	22
3. Преглед појединачних услуга у 2023. години.....	26
ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ	26
Помоћ у кући.....	26
Основни налази о пружању услуге у 2023. години	26
Лични пратилац детета	31
Основни налази о пружању услуге у 2023. години	31
Дневни боравак	36
Свратиште.....	41
Основни налази о пружању услуге у 2023. години	42
УСЛУГЕ СМЕШТАЈА	43
Прихватилиште	43
Основни налази о пружању услуге прихватилиште за децу и младе у 2023. години.....	44
Основни налази о пружању услуге прихватилиште за одрасле и старије у 2023. години	45
Основни налази о пружању услуге прихватилиште за жртве насиља у 2023. години.....	46
Основни налази о пружању услуге прихватилиште за жртве трговине људима у 2023. години.....	47
Предах смештај.....	50
Основни налази о пружању услуге у 2023. години	50
УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛАН ЖИВОТ	53
Персонална асистенција.....	53
Основни налази о пружању услуге у 2023. години	53
Становање уз подршку	56

Основни налази о пружању услуге у 2023. години	56
САВЕТОДАВНО-ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИЈАЛНО-ЕДУКАТИВНЕ УСЛУГЕ	57
СОС телефон	57
Основни налази о пружању услуге у 2022. години	57
4. Закључак	60

Списак табела и графикана

Графикон 2-1	ЛПЛУ и активни ЛПЛУ, 2014 - 2023.
Графикон 2-2	Лиценцирани пружаоци услуга према групама услуга, 2017 - 2023.
Графикон 2-3	Лиценцирани пружаоци услуга према врсти лиценце, 2023, %
Графикон 3-1	Корисници ЛПЛУ помоћ у кући у току године према полу, 2016 – 2023, %
Графикон 3-2	Лиценцирани и активни ЛПЛУ помоћ у кући, 2016 - 2023.
Графикон 3-3	Број општина у којима се пружају ЛПЛУ помоћ у кући 2017 – 2023.
Графикон 3-4	Корисници ЛПЛУ лични пратилац детета у току године и на дан 31.12, 2016-2023.
Графикон 3-5	Корисници ЛПЛУ лични пратилац детета према узрасту и полу, 2023.
Графикон 3-6	Лиценцирани и активни ЛПЛУ лични пратилац детета, 2016 - 2023.
Графикон 3-7	Плурализам пружалаца ЛПЛУ лични пратилац детета према сектору, 2016 – 2023, %
Графикон 3-8	Корисници ЛПЛУ дневни боравак за особе са инвалидитетом, 2016 – 2023.
Графикон 3-9	Корисници ЛПЛУ дневни боравак за особе са инвалидитетом према врсти инвалидитета, 2023, %
Графикон 3-10	Корисници ЛПЛУ свратиште према узрасту, 2016 - 2023.
Графикон 3-11	Корисници ЛПЛУ предах смештаја према узрасту, 2020 – 2023.
Графикон 3-12	Корисници ЛПЛУ предах смештаја према полу, 2020 – 2023, %
Графикон 3-13	Корисници ЛПЛУ предах смештаја према врсти инвалидитета, 2023, %
Графикон 3-14	Лиценцирани и активни ЛПЛУ персонални асистент, 2016-2023.
Графикон 3-15	Број општина у којима се пружа услуга персонални асистент, 2017-2023,
Графикон 3-16	Корисници ЛПЛУ СОС телефон у току године према узрасту, 2018 - 2023.
Графикон 3-17	Општа стопа обухвата корисница ЛПЛУ СОС телефона, 2018 – 2023.
Табела 1-1	Класификација услуга које у 2023. години пружају ЛПЛУ према групама, врстама и подврстама (циљним групама)
Табела 1-2	Популација истраживања, циљна популација и стопа одговора, 2023, %
Табела 2-1	ЛПЛУ и активни ЛПЛУ према групама и врстама услуга, 2013 – 2023.
Табела 2-2	Плурализам пружалаца услуга - ЛПЛУ према групи, врсти и сектору оснивача, 2017 – 2023, %
Табела 2-3	ЛПЛУ према врсти услуге и оснивачу, 2023, %
Табела 2-4	Запослени радници активних ЛПЛУ према врсти услуге, 2016-2023.
Табела 2-5	Број и удео општина у којима се пружају услуге ЛПЛУ према регионима, 2017-2023, %
Табела 2-6	Општине у којима се не пружају ЛПЛУ, 2017 – 2023.
Табела 2-7	Број општина у којима се пружају ЛПЛУ према подврсти услуге, 2017 - 2023, %
Табела 2-8	Број општина према броју услуга које су пружали ЛПЛУ, 2017 – 2023, %
Табела 2-9	Стопе обухвата услугама ЛПЛУ према регионима и областима, 2016 – 2023, %
Табела 2-10	Корисници активних ЛПЛУ према врсти и подврсти услуге, 2016-2023.
Табела 2-11	Корисници активних ЛПЛУ према врсти, подврсти и полу, 2023.
Табела 2-12	Деца корисници активних ЛПЛУ која не похађају систем образовања према врсти услуге, 2023.

Табела 3-1	Корисници ЛПЛУ помоћ у кући у току године према старости, 2016 – 2023.
Табела 3-2	Распрострањеност услуге помоћ у кући према регионима и областима, 2023.
Табела 3-3	Распрострањеност услуге лични пратилац детета према регионима и областима, 2023.
Табела 3-4	Лиценцирани и активни пружаоци ЛПЛУ дневни боравак, 2016 – 2023.
Табела 3-5	Распрострањеност услуге дневни боравак за особе са инвалидитетом према регионима и областима, 2023.
Табела 3-6	Лиценцирани и активни ЛПЛУ Свратиште, 2016 – 2023.
Табела 3-7	Лиценцирани и активни ЛПЛУ прихватилиште, 2016 – 2023.
Табела 3-8	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за децу и младе према узрасту, 2016 – 2023.
Табела 3-9	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за децу и младе према
Табела 3-10	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за одрасле и старије према према узрасту, 2016 – 2023.
Табела 3-11	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за одрасле и старије узрасту и полу, 2023.
Табела 3-12	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за жртве насиља према узрасту, 2016 – 2022.
Табела 3-13	Корисници ЛПЛУ прихватилиште за жртве насиља према узрасту и полу, 2023.
Табела 3-14	Корисници ЛПЛУ персонална асистенција у току године, 2016-2023.
Табела 3-15	Корисници према основу за коришћење услуге персоналне асистенције, 2023.
Табела 3-16	ЛПЛУ и активни ЛПЛУ становање уз подршку, 2016 - 2023.
Табела 3-17	Врста насиља којем су кориснице биле изложене, 2018 – 2023, %
Табела 3-18	Починиоци насиља према односу са жртвом, 2018 – 2023, %
Табела 3-19	ЛПЛУ и активни ЛПЛУ СОС телефон, 2017 - 2023.

1. Увод

Сврха и делокруг извештаја

Извештај о услугама социјалне заштите на локалном нивоу које пружају лиценцирани пружаоци у 2023. години је резултат истраживања које Републички завод за социјалну заштиту – РЗСЗ реализује од 2016. године. У оквиру процеса праћења и извештавања, на основу Закона о званичној статистици и Одлуке о програму званичне статистике¹ РЗСЗ реализује три истраживања којима су предмет лиценцирани пружаоци услуга. То су истраживања о дневним услугама у заједници, услугама подршке за самосталан живот и услугама смештаја². Републички завод за социјалну заштиту као одговорни произвођач статистике социјалне заштите³ израђује методологију, прикупља и обрађује податке и израђује извештаје за праћење система социјалне заштите. Истраживања су заснована на административним подацима⁴.

Периодика истраживања је годишња применом упитника РЗСЗ као извештајног метода. Извештајем је представљено пружање услуга на локалном нивоу од стране лиценцираних пружалаца услуга у 2023. години, а због праћења континуитета већина индикатора је приказана у периоду од 2016. до 2023. године. Методологију истраживања, реализацију (прикупљање, контрола, обрада и анализа података) те израду извештаја реализовало је Одељење за истраживање РЗСЗ.

Сврха извештаја је обезбеђивање података о услугама на локалном нивоу као емпиријског основа за унапређење регулаторних механизма, праћење квалитета пружања услуга и доношење политика заснованих на резултатима са циљем унапређења постојећих и развоја нових услуга социјалне заштите.

Општи циљ извештаја је преглед услуга у систему социјалне заштите које се пружају на локалном нивоу у 2023. години од стране лиценцираних пружалаца услуга. Лиценцирању подлежу сви пружаоци услуга за које су правилницима дефинисани минимални услови и стандарди, односно установе и организације социјалне заштите⁵, а лиценцу издаје министарство надлежно за социјалну заштиту.

Специфични циљеви:

- Утврдити општа обележја лиценцираних пружалаца услуга
- Утврдити капацитете ЛПЛУ и ресурсе са којима располажу

¹ Одлука о Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године (Сл. гласник РС, бр. 03/2021.), Закон о званичној статистици (Сл. гласник РС, бр. бр. 104/09)

² Истраживања су прописана Планом званичне статистике који се ажурира на годишњем нивоу од стране Републичког завода за статистику и других одговорних произвођача званичне статистике.

³ Одлука о Програму званичне статистике у периоду од 2021. до 2025. године (Сл. гласник РС, бр. 03/2021.), Закон о званичној статистици (Сл. гласник РС, бр. бр. 104/09)

⁴ Први извештај о лиценцираним пружаоцима услуга и услугама које пружају на локалном нивоу израђен је 2021. године и обухватио је период 2016 – 2020. године.

⁵ Члан 176. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

- Утврдити географску распрострањеност услуга
- Утврдити доступност услуга социјалне заштите које становништву пружају лиценцирани пружаоци услуга⁶.

Извештај је структуриран у два дела. Први део извештаја садржи општи преглед услуга социјалне заштите које пружају лиценцирани пружаоци услуга на локалном нивоу у периоду од 2016. до 2023. године. Други део извештаја приказује појединачне услуге које пружају ЛПЛУ.

Методологија

Предмет извештаја су услуге социјалне заштите које на локалном нивоу пружају лиценцирани пружаоци у 2023. години.

За потребе извештаја, услуге социјалне заштите на локалном нивоу које пружају ЛПЛУ су класификоване на основу постојећих норматива (Закон о социјалној заштити, Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите и Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуге СОС телефона за жене са искуством насиља). Класификација услуга приказана је у табели 1-1.

На првом степену класификације су групе услуга (четири групе), на другом врсте услуга (девет група услуга), а на трећем подврсте, односно врсте услуга операционализоване према циљним групама за које се услуге пружају и у односу на које су прилагођени стандарди пружања услуга. На нивоу подврста услуга у 2023. години пружало се укупно 16 услуга⁷.

⁶ Један од основних циљева социјалне заштите је обезбеђивање доступности услуга. Члан 3. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

⁷ У извештај није укључена подврста услуге становање уз подршку за лица лечена од зависности од алкохола или психоактивних супстанци (старија од 18 година) иако је предвиђена нормативима и стандардима јер ниједан пружалац није лиценциран за пружање ове услуге у 2023. години.

Табела 1-1 Класификација услуга које у 2023. години пружају ЛПЛУ према групама, врстама и подврстама (циљним групама)

ГРУПА УСЛУГА	ВРСТА УСЛУГА	ПОДВРСТА УСЛУГА - ЦИЉНЕ ГРУПЕ
ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ	Дневни боравак	Особе са инвалидитетом (ОСИ)
		Особе којима је потребна дневна нега и надзор (одрасли и старији)
		Деца и млади у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом
	Помоћ у кући	Особе којима је потребна дневна нега (деца, млади, одрасли и старији)
	Лични пратилац детета	Деца ОСИ (деца, млади до завршетка средње школе)
Свратиште	Особе које живе и раде на улици (деца, млади, одрасли и старији)	
УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛАН ЖИВОТ	Персонална асистенција	ОСИ са I и II степеном подршке (од 18. године)
	Становање уз подршку	Деца и млади који напуштају систем СЗ (од 15. до 26. године)
		ОСИ (од 15. године)
	Жртве трговине људима (од 15. године)	
САВЕТОДАВНО-ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИЈАЛНО-ЕДУКАТИВНЕ	СОС телефон	Жене жртве родно заснованог насиља
УСЛУГЕ СМЕШТАЈА	Прихватилиште	Деца и млади у скитњи, без пратње и кризним ситуацијама
		Одрасли и старији у кризним ситуацијама, бескућници
		Жртве насиља (деца, млади, одрасли и старији)
		Жртве трговине људима (деца, млади, одрасли и старији)
	Предах смештај	ОСИ (деца од 5. до 18. године, млади, одрасли и старији)

Циљ истраживања је операционализован на димензије у односу на које су дефинисани индикатори. Димензије истраживања су: капацитети и ресурси ЛПЛУ; плурализам пружалаца услуга; плурализам услуга које пружају ЛПЛУ; распрострањеност услуга и обухват услугама ЛПЛУ.

Капацитети и ресурси ЛПЛУ операционализовани су преко димензија: број и кретање лиценцираних пружалаца услуга према врстама услуга, структура и кретање запослених и врста лиценце (лиценцу издаје министарство надлежно за социјалну заштиту на шест

година, а у изузетним случајевима издаје се ограничена лиценца са роком важења до пет година која се може издати само једном⁸).

Плурализам пружалаца услуга подразумева да услуге социјалне заштите на локалном нивоу могу пружати установе социјалне заштите (чији оснивач може бити република, аутономна покрајина, локална самоуправа⁹), удружења, предузетници, привредна друштва и други облици организовања утврђени законом¹⁰. Плурализам пружалаца се мери преко две димензије, према сектору и према оснивачу. Сектор је класификован на јавни и општи. Јавни сектор подразумева пружаоце чије је оснивач република, покрајина и јединица локалне самоуправе, а општи сектор све остале осниваче. Оснивач је за потребе истраживања операционализован на категорије које се јављају као оснивачи лиценцираних пружалаца: Република Србија, Аутономна покрајина Војводина, локална самоуправа, удружење грађана и привредно друштво, предузетник, физичко лице и нешто друго.

Плурализам услуга подразумева постојање више различитих услуга у непосредном окружењу корисника у локалној заједници које одговарају на различите потребе и омогућавају остваривање континуума подршке кориснику у систему социјалне заштите. Концепт *континуума подршке* дефинисан је Стратегијом социјалне заштите¹¹ и подразумева да систем социјалне заштите треба да пружи широк распон услуга, односно више услуга једном кориснику - идеално континуум подршке и помоћи појединцима и породицама.

Распрострањеност услуга изражава се бројем општина у којима се услуге пружају и уделом тих општина у укупном броју општина у Србији. Распрострањеност је анализирана у односу на групе, врсте и подврсте услуга и на нивоу општине, области и региона. Утврђена су два начина рачунања распрострањености, у зависности од врсте услуга. Распрострањеност услуга помоћ у кући, лични пратилац детета и персонални асистент рачуна се према броју општина у којима ЛПЛУ пружају услугу, јер један пружалац може да пружа услугу у више општина. Распрострањеност услуга дневни боравак, свратиште, становање уз подршку, прихватилиште и предах смештај рачуна се према броју општина у којима је седиште ЛПЛУ, односно место у којем корисници користе услуге, јер се ради о услугама које се одвијају у наменском објекту. Анализа распрострањености није примењива за услугу СОС телефона због њене специфичности,

⁸ Члан 180. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011). Ограничену лиценцу може добити организација регистрована у складу са законом која нема искуство у пружању услуге или не испуњава све минималне услове за пружање услуге у погледу простора, опреме, организације и броја ангажованог особља, али постоји потреба за пружањем ове услуге у заједници. Ограниченом лиценцом се ограничава трајање, број корисника и врста услуга која се пружа. Лиценца се обнавља на захтев организације социјалне заштите.

⁹ Члан 10. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

¹⁰ Члан 17. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

¹¹ «Службени гласник РС», бр. 55/05 и 71/05 - исправка

тј. националне распрострањености. Услед тога, од укупно 16 подврста услуга, анализа распрострањености рачуната је за 15 подврста услуга.

Обухват услугама ЛПЛУ изражен је општом стопом која се израчунава као удео броја корисника који користе услуге ЛПЛУ у одговарајућем делу популације у општини, области, региону и Републици Србији¹². Општа стопа обухвата рачуна се на 100.000 становника РС. Други аспект доступности услуга је број месеци пружања услуге, односно да ли је корисницима услуга доступна у континуитету током целе године.

Истраживање је спроведено применом квантитативне методологије, на основу инструмената израђених према методологији РЗСЗ: Упитнику СЗ-ДУЗ¹³ за лиценциране пружаоце услуга дневни боравак, помоћ у кући, лични пратилац и свратиште, Упитник СЗ-УПСЗ за лиценциране пружаоце услуга становање уз подршку и персонална асистенција, Упитник СЗ-ДС за услуге смештаја у прихватилишта, Упитник СЗ-СТСЕ за пружаоце саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга и Упитник СЗ-ПС за пружаоце предах смештаја.

Од 2018. године подаци су прикупљани применом CAWI метода (engl. Computer aided web interviewing или компјутерски подржаног веб анкетирања), односно лиценцирани пружаоци услуга су попуњавали онлајн упитнике. До 2018. године подаци су прикупљани кроз Excel формат и достављани РЗСЗ.

У 2023. години популација истраживања износи 338 (укупан број свих лиценцираних пружалаца услуга). Стопа одговора износи 100% – сви лиценцирани пружаоци услуге доставили су извештај о раду за 2023. годину. Циљну популацију истраживања чине **активни пружаоци услуга, односно пружаоци који су у току године пружали услугу и њихов број је у 2023. години 288**, што значи да се налази приказани у овом извештају односе на податке добијене од пружалаца који су пружали услугу (Табела 1-2)¹⁴. Детаљан приказ популације истраживања приказан је у табели 2-1.

Табела 1-2 Популација истраживања, циљна популација и стопа одговора, 2023, %

Укупан број ЛПЛУ - оквир/популација истраживања	338
Број ЛПЛУ који су доставили извештај	338
Стопа одговора, %	100,0
Циљна популација истраживања – број активних пружалаца	288
Циљна популација – удео активних пружалаца у популацији истраживања, %	81,7

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

¹² Најадекватније мерење и праћење доступности услуга на локалном нивоу, због разлика у континуитету и моделима пружања услуга, подразумева израчунавање хипотетичке стопе обухвата која сагледава удео еквивалентног, а не стварног броја корисника. Међутим, због методолошких ограничења формата за извештавање хипотетичку стопу обухвата није могуће израчунати.

¹³ Уредба о утврђивању Плана званичне статистике за 2022. годину, "Службени гласник РС", број 133 од 31. децембра 2021.

¹⁴ Стопа одговора циљне популације, тј. активних пружалаца је 100%.

Географски делокруг извештаја обухвата државни ниво Републике Србије и административно територијалну поделу дефинисану Уредбом о номенклатури статистичких територијалних јединица¹⁵. Анализа је рађена на нивоу региона (НСТЈ 2), области (НСТЈ 3) и на нивоу општине. Временски делокруг је различит за поједине индикаторе зависно од доступних података. За индикаторе који се односе на процес лиценцирања, у којима је извор података база МРЗБСП временски период обухвата десет година (2014 – 2023), за већину осталих индикатора осам (2016 – 2023) или седам година (2017 – 2023).

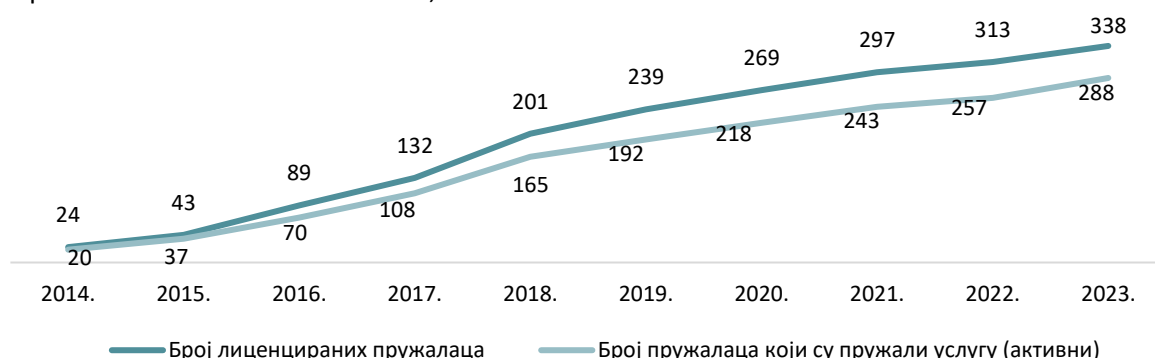
2. Општи преглед услуга социјалне заштите које пружају лиценцирани пружаоци услуга на локалном нивоу

У овом делу извештаја на основу налаза истраживања приказана су општа обележја лиценцираних пружалаца услуга. Јединица мерења су сви лиценцирани пружаоци услуга и активни пружаоци услуга (пружаоци који су пружали услуге), а извори административних података Регистар лиценцираних пружалаца услуга Министарства за рад, запошљавање, борачка и социјална питања и Годишњи извештаји о раду ЛПЛУ које прикупља и обрађује Републички завод за социјалну заштиту.

2.1 Капацитети, ресурси и плурализам ЛПЛУ

У 2023. години укупан број лиценцираних пружалаца износио је 338. Број лиценцираних пружалаца у периоду од 2014 – 2023. године¹⁶ расте, од 24 лиценцираних пружалаца у 2014. години на 338 пружалаца у 2023. години. Од укупног броја лиценцираних пружалаца, **услуге социјалне заштите у 2023. години је пружао 288 или 85,2% пружалаца** (активни пружаоци) (Графикон 2-1 и Табела 2-1).

Графикон 2-1 ЛПЛУ и активни ЛПЛУ, 2014 - 2023.

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

¹⁵ Уредба о номенклатури статистичких територијалних јединица („Службени гласник РС“, бр. 109/09, и 46/10)

¹⁶ РЗСЗ прикупља податке, анализира и извештава о процесу лиценцирања од 2016. године.

Табела 2-1 ЛПЛУ и активни ЛПЛУ према групама и врстама услуга, 2014 – 2023.

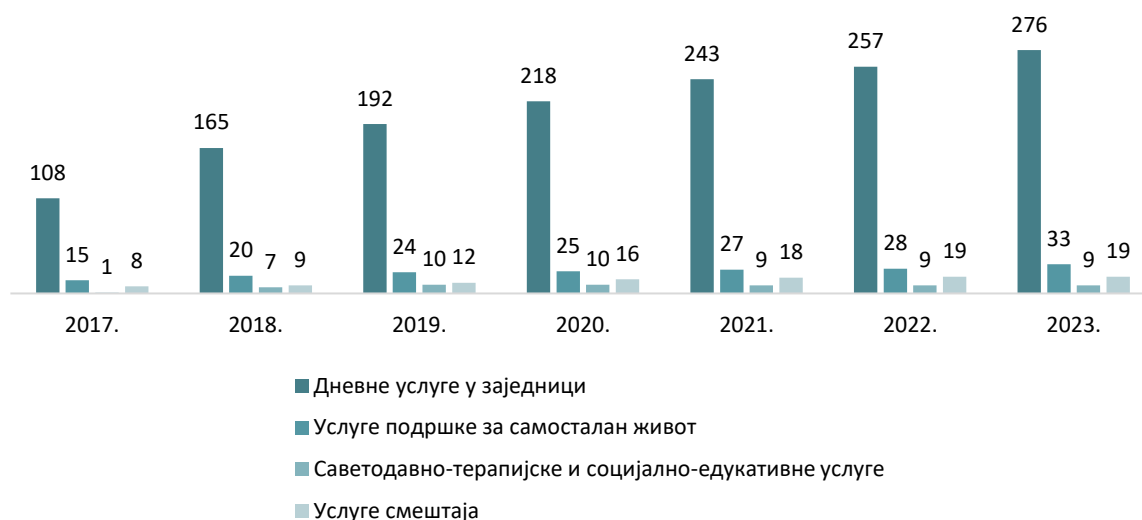
Врста ЛПЛУ	2014.	2015.	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Укупан број ЛПЛУ	24	43	89	132	201	239	269	297	313	338
Укупан број активних ЛПЛУ пружалаца	нп	нп	85	119	184	217	242	241	261	288
%	нп	нп	95,5	90,2	91,5	90,8	82,9	81,1	83,4	85,2
ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ										
ЛПЛУ Помоћ у кући	11	20	41	62	91	103	117	130	135	137
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	39	57	80	90	89	96	104	111
ЛПЛУ Дневни боравак	9	14	24	36	58	62	65	64	69	74
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	23	31	57	61	64	60	65	71
ЛПЛУ Лични пратилац	0	2	4	8	14	24	33	46	50	69
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	3	7	14	22	24	37	39	48
ЛПЛУ Свратиште	0	1	1	2	2	3	3	3	3	3
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	1	2	2	3	3	3	2	3
УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛАН ЖИВОТ										
ЛПЛУ Персонална асистенција	2	4	8	11	12	16	18	20	21	26
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	7	11	12	13	15	16	18	21
ЛПЛУ Становање уз подршку	2	2	4	4	8	8	7	7	7	8
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	4	4	7	7	5	5	5	8
САВЕТОДАВНО-ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИЈАЛНО-ЕДУКАТИВНЕ УСЛУГЕ										
ЛПЛУ СОС телефон	0	0	0	1	7	10	10	9	9	9
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	0	0	3	8	8	9	9	9
УСЛУГЕ СМЕШТАЈА										
ЛПЛУ Прихватилиште	0	0	8	8	9	12	15	15	16	16
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	8	7	9	12	14	14	16	16
ЛПЛУ Предах смештај	0	0	0	0	0	1	1	3	3	3
<i>Број активних пружалаца</i>	<i>нп</i>	<i>нп</i>	0	0	0	1	1	1	3	3

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

*Нема података (нп): Податке о активним пружаоцима РЗСЗ прикупља од 2016. године.

Пружаоци дневних услуга у заједници су и у 2023. години најзаступљенији међу ЛПЛУ: у 2023. години 81,7% пружалаца је пружало дневне услуге у заједници (Графикон 2-2). Другим речима, процес лиценцирања је континуирано најинтензивнији у групи дневних услуга у заједници, док у осталим групама услуга није забележен значајнији напредак у погледу пораста броја лиценцираних пружалаца.

Графикон 2-2 Лиценцирани пружаоци услуга према групама услуга, 2017 - 2023.

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Ланчани индекс показује неравномерну динамику раста броја пружалаца: након значајног пораста броја ЛПЛУ у 2017. и 2018. години (раст од 48,3% и 52,3% респективно), у 2019, 2020. и 2021. години је настављен тренд смањења индекса раста (раст од 18,9%, 12,6% и 10,4% респективно). У 2023. години индекс раста износио је 8% што представља повећање у односу на 2022. годину када је индекс раста износио 5,4%.

Кад је о плурализму пружалаца услуга реч, у 2023. години настављен је тренд веће заступљености пружалаца из општег сектора¹⁷. Међу оснивачима¹⁸ доминирају пружаоци из општег сектора (Табела 2-2). Код две услуге, прихватилиште и предак смештај доминира учешће јавног сектора као оснивача, а код услуге дневни боравак равномерно су заступљена оба сектора. Слабије учешће Републике Србије и АП Војводине као оснивача ЛПЛУ и доминација општег сектора је у складу са циљевима реформе социјалне заштите, односно подстицања укључивања других субјеката као оснивача локалних услуга.

¹⁷ Плурализам пружалаца услуга подразумева пружање услуга социјалне заштите од стране различитих пружалаца услуга, а операционализован је на две димензије, према сектору и према оснивачу. Сектор је класификован на јавни и општи. Јавни сектор подразумева пружаоце чије је оснивач република, покрајина и јединица локалне самоуправе, а општи сектор све остале осниваче.

¹⁸ Закон о класификацији делатности ("Службени гласник РС", бр. 104/2009)

Табела 2-2 Плурализам пружалаца услуга - ЛПЛУ према групи и врсти услуга и сектору оснивача, 2017 – 2023, %

Групе, врста услуга и сектор оснивача	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Аритметичка средина
ЛПЛУ који пружају дневне услуге у заједници према сектору								
ПОМОЋ У КУЋИ								
Јавни сектор	38,6	37	33,7	34,3	49,6	33,3	35,0	37,4
Општи сектор	61,4	63	66,3	65,7	50,4	66,7	65,0	62,6
ДНЕВНИ БОРАВАК								
Јавни сектор	32,3	56,9	54,8	51,6	68,8	52,2	50,0	52,4
Општи сектор	67,7	43,1	45,2	48,4	31,3	47,8	50,0	47,6
ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА								
Јавни сектор	12,5	14,3	16,7	21,21	17,39	20,00	25,80	18,3
Општи сектор	87,5	85,7	83,3	78,79	82,61	80,00	74,20	81,7
СВРАТИШТЕ								
Јавни сектор	0	0	33,3	33,3	33,3	33,3	33,3	23,8
Општи сектор	100	100	66,7	66,7	66,7	66,7	66,7	76,2
ЛПЛУ који пружају услуге подршке за самосталан живот према сектору								
ПЕРСОНАЛНА АСИСТЕНЦИЈА								
Јавни сектор	0	0	6,3	11,1	15,0	9,5	19,2	8,7
Општи сектор	100	100	93,8	88,9	85,0	90,5	80,8	91,3
СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ								
Јавни сектор	25	28,6	28,6	16,7	28,6	14,3	12,5	22,0
Општи сектор	75	71,4	71,4	83,3	71,4	85,7	87,5	78,0
ЛПЛУ који пружају саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге према сектору								
СОС ТЕЛЕФОН								
Јавни сектор	0	0	11,1	11,1	11,1	11,1	11,1	7,9
Општи сектор	0	100	88,9	88,9	88,9	88,9	88,9	77,8
ЛПЛУ који пружају услуге смештаја према сектору и оснивачу								
ПРИХВАТИЛИШТЕ								
Јавни сектор	87,5	77,8	83,3	80	80	81,3	81,3	81,6
Општи сектор	12,5	22,2	16,7	20	20	18,8	18,8	18,4
ПРЕДАХ СМЕШТАЈ								
Јавни сектор	0	0	100	100	66,7	66,7	66,7	57,2
Општи сектор	0	0	0	0	33,3	33,3	33,3	14,3

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Међу оснивачима из општег сектора доминирају удружења грађана, а међу оснивачима из јавног сектора локална самоуправа (Табела 2-3).

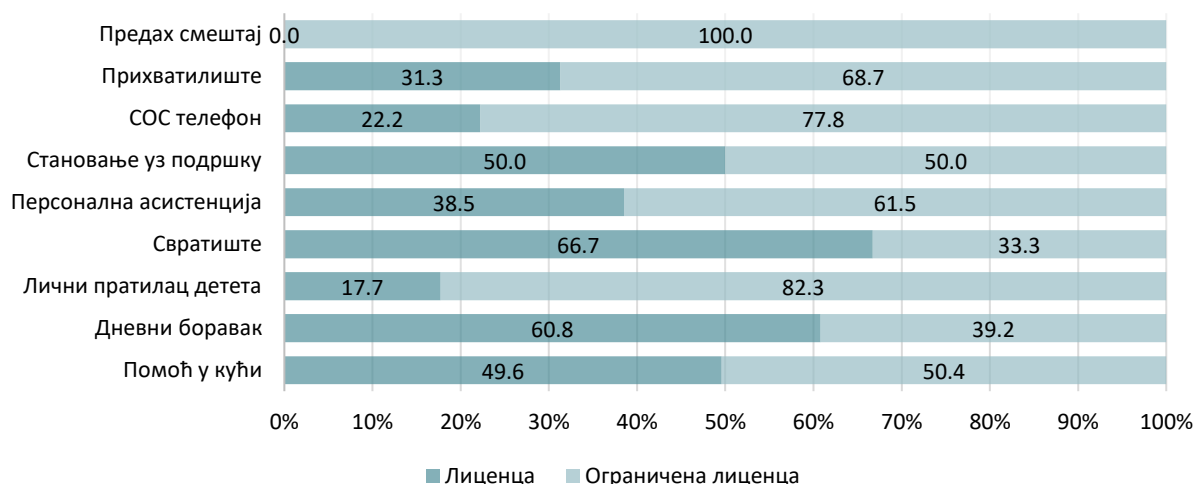
Табела 2-3 Лиценцирани пружаоци услуга према врсти услуге и оснивачу, 2023, %

	Локална самоуправа	Покрајина	Република Србија	Јавни Укупно	Привредно друштво, предузетник, физичко лице и др.	Удружење грађана	Општи Укупно
ДНЕВНИ БОРАВАК	40,5	1,4	8,1	50,0	2,7	47,3	50,0
ЛИЧНИ ПРАТИЛАЦ ДЕТЕТА	21,0	0,0	4,8	25,8	12,9	61,3	74,2
ПЕРСОНАЛНИ АСИСТЕНТ	15,4	0,0	3,8	19,2	15,4	65,4	80,8
ПРЕДАХ	66,7	0,0	0,0	66,7	0,0	33,3	33,3
ПРИХВАТИЛИШТЕ	62,5	6,3	12,5	81,3	0,0	18,8	18,8
ПОМОЋ У КУЋИ	23,4	4,4	7,3	35,0	20,4	44,5	65,0
СВРАТИШТЕ	33,3	0,0	0,0	33,3	0,0	66,7	66,7
СОС ТЕЛЕФОН	0,0	0,0	11,1	11,1	0,0	88,9	88,9
СТАНОВАЊЕ УЗ ПОДРШКУ	12,5	0,0	0,0	12,5	0,0	87,5	87,5
Укупно	27,5	2,4	6,8	36,7	12,4	50,9	63,3

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Од укупног броја лиценцираних пружалаца у 2023. години 43,5% лиценцу на шест година, односно испуњава све прописане минималне услове и стандарде, док је број пружалаца са привременом лиценцом континуирано висок нарочито код појединих услуга као што су: предах смештај, СОС телефон и лични пратилац детета (Графикон 2-4).

Графикон 2-3 ЛПЛУ према врсти лиценце, 2023. %

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

У току 2023. године активни пружаоци услуга социјалне заштите су запошљавали укупно 9.459 радника, а на дан 31.12.2022. године 7.535. радника. Укупан број запослених у 2023. години у односу на почетак периода (2016. година) порастао за 214,1% што је последица повећања броја пружалаца услуга и проширења капацитета за пружање услуга.

У односу на 2022. годину, број запослених порастао је за 14,8% у току године, односно 9,5% на дан 31.12. Имајући у виду да је број пружалаца услуга у односу на 2022. годину у 2023. години порастао за 8% може се претпоставити да је пораст броја запослених директан одговор на повећање броја пружалаца. Највећи пораст у периоду 2016 - 2023 као и у периоду 2022-2023 година је забележен код пружалаца услуге лични пратилац детета што је последица значајног повећања броја пружалаца (Табела 2-4).

Табела 2-4 Запослени радници активних ЛПЛУ према врстама услуга, 2016 – 2023.

Број запослених	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Промена (2016-2023)
Укупан број запослених у току године	3011	3846	5268	5955	6820	7995	8239	9459	214,1%
Укупан број запослених 31.12.	2497	2956	4478	5031	5645	6326	6783	7535	201,8%
Помоћ у кући, у току године	1809	2210	2662	2732	2743	2785	2821	2866	58,4%
Помоћ у кући, 31.12.	1610	1790	2324	2336	2351	2375	2466	2515	56,2%
Дневни боравак, у току године	260	332	768	820	829	779	757	830	219,2%
Дневни боравак, 31.12.	208	256	698	773	750	742	737	791	280,3%
Лични пратилац, у току године	624	911	1248	1660	2427	3486	3562	4577	633,5%
Лични пратилац, 31.12.	379	574	968	1292	1842	2489	2819	3288	767,5%
Свратиште, у току године	22	34	34	41	21	18	15	14	-36,4%
Свратиште, 31.12.	22	34	34	39	17	18	15	14	-36,4%
Персонални асистент, у току године	146	215	304	311	357	496	580	634	334,2%
Персонални асистент, 31.12.	137	171	226	242	315	344	355	444	224,1%
Становање уз подршку, у току године	35	34	35	44	29	23	31	31	-11,4%
Становање уз подршку 31.12.	32	31	35	39	29	22	26	31	-3,1%
СОС телефон у току године	--	--	64	108	120	111	103	133	
СОС телефон 31.12.	--	--	63	108	118	108	103	127	
Прихватилиште у току године	115	110	153	239	255	258	292	294	155,7%
Прихватилиште 31.12.	109	100	130	202	223	228	262	249	128,4%
Предах смештај у току године	--	--	--	--	39	39	78	80	
Предах смештај 31.12.	--	--	--	--	39	39	70	76	

Извор: РЗСЗ

2.2 Распрострањеност, доступност и плурализам услуга

Распрострањеност услуга социјалне заштите коју пружају лиценцирани пружаоци услуга изражена је бројем општина у којима се услуге пружају и њиховим уделом у укупном броју општина у РС¹⁹.

У 2023. години забележен је позитиван тренд смањења броја општина у којима се није пружала ни једна услуга коју пружају лиценцирани пружаоци. Услуге социјалне заштите на локалном нивоу од стране лиценцираних пружалаца, пружале су се у укупно 153 или 95% општина у Србији (општине у којима је присутна бар једна услуга) (Табела 2-5). Такође, у периоду од 2017 – 2020. године ²⁰ забележен је значајан раст распрострањености услуга, односно тренд раста броја општина у којима је присутна бар једна услуга социјалне заштите коју пружају ЛПЛУ. Међутим, стагнација која је забележена у 2021. и 2022. години наставља се и у 2023. години. Посматрано на нивоу Републике Србије у петогодишњем периоду, укупан број општина у којима се пружају услуге порастао је за 48,4%, а најзначајнији пораст, од 83,2% је забележен у региону Јужне и Источне Србије. Регион Београда има услуге у свих 17 општина, а најмања распрострањеност је забележена у региону Војводине.

Табела 2-5 Број и удео општина у којима се пружају ЛПЛУ према регионима, 2017 – 2023, %

Општине и региони	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Укупан број општина у РС у којима се пружају услуге ЛПЛУ	103	131	141	148	147	151	153
Република Србија %	64	81,4	87,6	91,9	91,3	93,8	95
Град Београд, %	94,1	100	100	100	100	100	100
Регион Војводине, %	68,9	77,8	77,8	88,9	86,7	88,9	91,1
Регион Јужне и Источне Србије, %	51,1	72,3	85,1	89,4	93,6	95,7	93,6
Регион Шумадије и Западне Србије, %	61,5	86,5	94,2	94,2	90,4	94,2	98,1

Извор: РЗСЗ

Са друге стране, у 2023. години услуге ЛПЛУ још увек нису пружане у 8 општина у Србији (Табела 2-6). Реч је о општинама: Алибунар, Беочин, Владичин Хан, Врбас, Пећинци, Прешево, Рековац, Трговиште. Од наведених општина, четири општине Беочин, Врбас,

¹⁹ Укупан број општина у РС без Косова и Метохије је 161 – са 17 београдских општина. У наставку Извештаја удео општина се рачуна у односу на 161. односно без Косова и Метохије.

²⁰ Праћење овог индикатора односи се на период 2017 – 2023. године, односно у анализи распрострањености није обухваћена 2016. година због методолошких ограничења упитника за извештавање ЛПЛУ.

Прешево и Трговиште нису имали ни једну услугу коју пружају ЛПЛУ у свих шест посматраних година.

Табела 2-6 Општине у којима се не пружају ЛПЛУ, 2017 – 2023.

Општине	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Промена, %
Број општина у којима се не пружају услуге ЛПЛУ	58	30	20	13	14	10	8	-86,2
Удео општина без услуга у укупном броју општина у РС	36,0	18,6	12,4	8,1	8,7	6,2	5	

Извор: РЗСЗ

Кад је реч о распрострањености појединачних услуга, у периоду од 2017 - 2023. године уочене су значајне разлике и наставак тренда неуједначене и слабе распрострањености услуга. У 2023. услуга помоћ у кући као најраспрострањенија услуга у Србији је присутна у 133 или 82,6% општина. Услуга лични пратилац присутна је у 120 или 74,5% општина, дневни боравак за особе са инвалидитетом у 57 или 35,4% општина и персонални асистент присутне у 33 или 20,4% општина. Све остале услуге су присутне у мање од шест, а чак четири услуге у само једној општини у Србији (Табела 2-7).

Табела 2-7 Број општина у којима се пружају ЛПЛУ према подврсти услуга, 2017 – 2023. %

Врсте и подврсте услуга	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Промена, %
Помоћ у кући	86	116	122	122	129	135	133	54,6
ДБ за особе са инвалидитетом	26	48	52	55	57	55	58	123,1
ДБ за децу и младе са проблемима у понашању	3	2	2	2	2	3	4	0,0
ДБ за одрасле и старије - дневна нега и надзор	0	0	0	1	1	1	1	0,0
Лични пратилац детета	34	53	68	81	95	108	120	252,9
Свратиште	2	2	2	2	2	2	3	0,0
Персонална асистенција	21	27	27	26	28	26	33	57,1
СУП за младе који се осамостаљују	1	2	2	1	1	1	1	0,0
СУП за особе са	3	4	4	3	3	3	4	0,0
СУП за жртве трговине	0	1	1	1	1	1	1	0,0
Прихватилиште жртве	3	4	5	6	6	6	6	100,0
Прихватилиште за децу	1	1	2	3	3	3	3	200,0
Прихватилиште за одрасле	3	4	5	5	5	6	6	100,0
Прихватилиште за жртве трговине људима	--	--	--	--	--	1	1	--
Предах смештај	0	0	0	1	1	3	3	200,0

Извор: РЗСЗ

Последица слабе распрострањености услуга је слаб плурализам услуга на локалном нивоу, односно непостојање више различитих услуга у непосредном окружењу корисника у локалној заједници.

У 2023. години у само 26 општина, 16,2% општина можемо да говоримо о плурализму услуга, односно присуству више од три услуге грађанима. Највећи број услуга континуирано имају Крагујевац и Ниш са осам услуга, које пружају лиценцирани пружаоци. Шабац је општина са 7 лиценцираних услуга док две београдске општине, Звездара и Савски венац имају по шест услуга лиценцираних пружалаца. Иако се у периоду 2017 – 2023. година примећују позитивни трендови смањења броја општина које немају услуге ЛПЛУ или имају само једну услугу, односно раст броја општина са више услуга, у односу на 2022. годину приметна је стагнација у погледу остваривања већег плурализма услуга које пружају лиценцирани пружаоци (Табела 2-8).

Табела 2-8 Број општина према броју услуга које су пружали ЛПЛУ, 2017 – 2023, %

Број услуга у општини	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Промена, %
0 услуга у општини	58	30	20	13	14	10	8	-82,7
1 услуга у општини	58	60	64	68	52	42	32	-44,83
2-3 услуге у општини	37	53	56	56	71	84	95	156,8
4-5 услуга у општини	7	17	20	22	20	21	20	185,7
6-8 услуга у општини	1	1	1	2	4	4	6	500,0
Укупно општина	161	161	161	161	161	161	161	

Извор: РЗСЗ

2.3 Обухват услугама ЛПЛУ

У 2023. години услуге социјане заштите на локалном нивоу које пружају ЛПЛУ користило је 27.443 корисника²¹, што чини 0,41% од укупног броја становника РС и на нивоу је претходне године.

Општа стопа обухвата становништва услугама социјалне заштите које пружају ЛПЛУ у 2023. години износи 407,2 што значи да у просеку од 1.000 становника у Србији свега 4 становника користе, односно доступна им је нека од услуга социјалне заштите које пружају ЛПЛУ.

Најдоступније услуге ЛПЛУ становништву су у Пиротској, Севернобачкој, Западнобачкој и Топличкој области, док су области са најмањом стопом обухвата Подунавска, Пчињска, Нишавска и Поморавска. Просечна стопа обухвата у областима РС је 405,3. Од укупног броја области у РС, у шест области стопа обухвата становништва РС услугама социјалне заштите је испод републичког просека (Табела 2-9).

²¹ Укупан број корисника ЛПЛУ обухвата кориснике са целе територије РС. Удео и обухват корисника услугама приказан је без корисника са територије КиМ, због недостајућих података о броју становника са територије КиМ.

Најдоступнија услуга становништву РС је услуга помоћ у кући са стопом обухвата 252,0 и лични пратилац детета са стопом 229.²²

У односу на појединачне узрасне структуре становништва РС, постоје значајне разлике у појединчаним општинама.

У 2023. години 27 општина није имало услуге социјалне заштите доступне деци. Општа и просечна стопа деце у РС услугама лиценцираних пружалаца социјалне заштите једнака и износи 447. Од 134 општине у којима су услуге деци биле доступне, 75 општина има стопу обухвата деце испод просека. Највећи број деце корисника услуга је у Сомбору са стопом обухвата 1500,4.

Укупно 73 општине у РС нису имале услуге социјалне заштите за младе. Општа стопа обухвата младих у општинама које јесу обезбедиле услуге за младе јесте 246,7, док је просечна стопа 219,3. Од укупно 88 општина које су имале услуге, у 50 општина стопа је испод просечне. Највећа стопа је у Варварину 771,9.

Услуге за одрасло становништво у РС није обезбедило 20 општина. Општа стопа обухвата услугама социјалне заштите за одрасле у РС је 161,9. Од укупно 141 општине у којима су се пружале услуге за одрасле, 107 општина је испод просечне стопе која износи 165. највећу стопу обухвата одраслог становништва има Црна Трава 2953,6.

У односу на све старосне структуре становништва, услуге социјалне заштите су у 2023. години биле најдоступније старијем становништву са општом стопом обухвата од 1039,9. У 23 општине старији корисници нису имали доступне услуге. Просечна стопа обухвата старијих корисника 1883,5, а од 138 општина које су имале услуге за старе, 98 је испод просека. Највећу стопу обухвата старијих има Црна Трава 22.641,5

²² Детаљни подаци о обухватама становништва појединачним услугама социјалне заштите су приказани у другом делу извештаја, односно у појединачном приказу услуга.

Табела 2-9 Стопе обухвата услугама ЛПЛУ према регионима и областима, 2023. %²³

Општине/области/региони	Општа стопа обухвата 2023.	Просечна стопа обухвата 2023.
Укупно РС	407,2 ²⁴	405,3 ²⁵
Београдски регион - област	327,7	358,9
Регион Војводине	397,0	453,1
Западнобачка област	664,9	640,6
Јужнобанатска област	326,4	636,7
Јужнобачка област	289,7	364,8
Севернобанатска област	448,0	767,4
Севернобачка област	753,2	1243,4
Средњобанатска област	323,5	769,2
Сремска област	365,8	473,8
Регион Шумадије и Западне Србије	362,9	369,2
Златиборска област	338,7	455,0
Колубарска област	286,7	296,9
Мачванска област	511,2	738,3
Моравичка област	417,2	452,2
Поморавска област	250,0	408,0
Расинска област	513,8	374,5
Рашка област	332,6	524,0
Шумадијска област	253,2	363,6
Регион Јужне и Источне Србије	351,9	414,4
Борска област	329,2	419,0
Браничевска област	313,6	534,6
Зајечарска област	420,7	527,0
Јабланичка област	568,1	3474,0
Нишавска област	247,2	632,9
Пиротска област	912,4	1897,5
Подунавска област	141,5	163,5
Пчињска област	221,5	425,0
Топличка област	575,7	915,1

Извор: РЗСЗ, РЗС

2.4 Корисници

У 2023. години услуге социјалне заштите на локалном нивоу, које је пружао 288 лиценцираних пружалаца, користило је укупно 27.443 корисника што у односу на 2022. годину повећање од 5,1%. У односу на 2016. годину укупан број корисника је порастао за 127,4% (Табела 2-10).

²³ *Обухват становништва РС услугама дневног боравка није израчунат према подврстама за децу са проблемима у понашању и одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор јер се ДБ за децу са проблемима у понашању пружа у две општине, а ДБ за дневну негу и надзор у једној општини.

** Стопа обухвата израчуната је само за децу

²⁴ Општа стопа обухвата укупног становништва РС рачуната је без корисника са КиМ, јер подаци о броју становника не обухватају становнике са КиМ.

²⁵ Просечна стопа по областима.

Највише или 79% корисника континуирано користи дневне услуге у заједници, међу којима је најдоступнија услуга помоћи у кући. Удео корисника услуге помоћи у кући у укупном броју свих корисника услуга које пружају ЛПЛУ износи 60,8%.

Тренд пораста броја корисника је забележен код већине услуга, изузев код услуга становање уз подршку, дневни боравак за децу са проблемима у понашању и прихватилиште за одрасле и старије. Највећи пораст броја корисника регистрован је међу корисницима услуге лични пратилац детета који је у односу на претходну годину 28,9%, а у периоду 2016 – 2023. година порастао за 994,7%, као последица значајног пораста броја пружалаца услуга.

Табела 2-10 Корисници активних ЛПЛУ према врсти и подврсти услуге, 2016 - 2022.

Број корисника у току године	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.	Промена %
Укупно	12066	14847	20512	23587	24152	25614	26114	27443	127,4
Помоћ у кући	9574	12008	15422	16281	15998	16438	16471	16688	74,3
Дневни боравак	705	839	1769	1817	1745	1751	1817	1900	169,5
- ДБ за ОСИ	581	569	1565	1663	1613	1593	1681	1770	204,6
- ДБ за децу са проблемима у понашању	124	270	204	154	132	152	128	119	-4,0
- ДБ за особе за одрасле и старије - дневна нега и надзор	0	0	0	0	5	6	8	11	120,0
Лични пратилац	360	616	1021	1405	2111	2760	3057	3941	994,7
Свратиште	295	356	369	316	409	405	340	360	22,0
Персонални асистент	119	153	200	224	284	296	375	411	245,4
Становање уз	45	37	50	43	35	29	28	38	-15,6
- СУП за ОСИ	43	34	29	27	21	20	21	27	-37,2
- СУП за младе који се осамостаљују	2	3	2	3	1	1	2	1	-50,0
- СУП за жртве трговине људима	0	0	19	13	13	8	5	10	-47,4
СОС телефон	0	0	743	2185	2682	2899	2839	2727	267,0
Прихватилиште	968	838	938	1316	822	894	1001	1129	16,6
- Прихватилиште за децу и младе	30	28	24	329	166	133	184	217	623,3
- Прихватилиште за одрасле и старије	594	590	573	696	397	441	476	507	-14,6
- Прихватилиште за жртве насиља	344	220	341	291	259	320	333	391	13,7
- Прихватилиште за жртве трговине људима	0	0	0	0	0	0	8	14	75,0
Предах смештај	0	0	0	0	66	142	186	249	277,3

Извор: РЗСЗ

У укупном броју корисника ЛПЛУ у 2023. години већи је удео женског пола са 64,9% (Табела 2-11), а услуге: СОС телефон, прихватилиште за жртве трговине људима, становање уз подршку за жртве трговине у 2023. години су користиле само жене. Услугу прихватилишта за жртве насиља у 2023. години су такође користиле жене (сви пунолетни корисници су жене) које су смештене са децом. Жене доминирају и међу корисницима услуга помоћ у кући (72,2%), становање уз подршку за ОСИ (66,7%), дневни боравак за одрасле и старије - дневна нега и надзор (63,6%). Уједначен број корисника у односу на пол присутан је само код услуге свратиште.

Услуге у којима доминирају корисници мушког пола су лични пратилац детета (69,7%), дневни боравак за децу са проблемима у понашања (68,1%), предах смештај (64,3%), прихватилиште за одрасле и старије (64,1%), дневни боравак за ОСИ (58,7%), прихватилиште за децу и младе (58,5%) и персонални асистент (54,3%).

Табела 2-11 Корисници активних ЛПЛУ према врсти, подврсти и полу, 2023.

Број корисника у току године	Укупно	Удео Мушко	Удео Женско
Укупно	27443	35,1	64,9
Помоћ у кући	16688	27,8	72,2
Дневни боравак			
- Дневни боравак за ОСИ	1770	58,7	41,3
- Дневни боравак децу са проблемима у понашању	119	68,1	31,9
- Дневни боравак за особе за одрасле и старије - дневна нега и надзор	11	36,4	63,6
Лични пратилац детета	3941	69,7	30,3
Свратиште	360	48,9	51,1
Персонални асистент	411	54,3	45,7
Становање уз подршку			
- Становање уз подршку за ОСИ	27	33,3	66,7
- Становање уз подршкуза младе који се осамостаљују	1	100,0	0,0
- Становање уз подршку за жртве трговине људима	10	0,0	100,0
СОС телефон	2727	0,0	100,0
Прихватилиште			
- Прихватилиште за децу и младе	217	58,5	41,5
- Прихватилиште за одрасле и старије	507	64,1	35,9
- Прихватилиште за жртве насиља*	391*	25,8*	74,2*
- Прихватилиште за жртве трговине људима	14	0,0	100,0
Предах смештај	249	64,3	35,7

Извор: РЗСЗ

*Пунолетни корисници услуге прихватилиште за жртве насиља су жене. Табела приказује полну структуру свих корисника (мајки и деце).

Забележени су неповољни налази о броју деце која нису укључена у систем образовања. Од укупног броја деце основношколског узраста која користе услуге ЛПЛУ 97,3% је

укључено у образовни систем, међутим, деца нису у довољној мери укључена у систем основног образовања у услугама дневни боравак за децу са сметњама у развоју те у прихватилиштима (Табела 2-12). Удео деце предшколског узраста који не похађају предшколско образовање је 20%.

Табела 2-12 Деца корисници ЛПЛУ која не похађају систем образовања према врсти услуге, 2023.

Услуга	Деца предшколског узраста			Деца основношколског узраста			Деца средњошколског узраста		
	Број	Не похађају предшколско образовање	Удео деце који не похађају	Број	Не похађају школско образовање	Удео деце који не похађају	Број	Не похађају средњу школу	Удео деце која не похађају
Укупно	380	76	20,0	3697	101	2,7	1000	99	9,9
Помоћ у кући	22	10	45,5	114	13	11,4	37	5	13,5
Дневни боравак за ОСИ	10	5	50,0	164	43	26,2	117	37	31,6
Дневни боравак децу са проблемима у понашању	0	0	0,0	49	7	14,3	51	13	25,5
Лични пратилац детета	233	3	1,3	2781	7	0,3	652	0	0,0
Свратиште	1	1	100,0	359	45	12,5	0	0	0,0
Становање уз подршку за жртве трговине људима	0	0	0,0	0	0	0,0	2	0	0,0
Прихватилиште за децу и младе	9	8	88,9	112	14	12,5	96	27	28,1
Прихватилиште за жртве насиља	103	47	45,6	79	12	15,2	15	7	46,7
Прихватилиште за жртве трговине људима	0	0	0,0	1	1	100,0	3	2	66,7
Предах	2	2	100,0	38	4	10,5	27	8	29,6

Извор: РЗСЗ

3. Преглед појединачних услуга у 2023. години

ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ

У 2023. години ЛПЛУ су пружали следеће дневне услуге у заједници: дневни боравак, помоћ у кући и свратиште.

Помоћ у кући

Услуга помоћи у кући доступна је особама са ограничењима физичких и психичких способности услед којих нису у стању да независно живе у својим домовима без редовне помоћи у активностима дневног живота, неге и надзора, при чему је породична подршка недовољна или није расположива²⁶. Сврха услуге помоћ у кући је подршка у задовољавању свакодневних животних потреба, како би се унапредио или одржао квалитет живота²⁷: одржавање личне хигијене, нега, одржавање хигијене стана и помоћ ради задовољавања егзистенцијалних и других потреба.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

- У току 2023. године укупан број корисника услуге помоћ у кући је 16.688, док је на дан 31.12.2022. године 13.028 корисника. У периоду 2016 – 2023. године број корисника је порастао за 74,3%. Највиши је удео корисника од 65-79 година који износи 45,8%, нешто нижи удео од 42,8% чине корисници од 80 и више година. Удео одраслих је 10%, деце 1%, а младих 0,3% (Табела 3-1).
- У односу на полну структуру корисника услуге помоћ у кући доминирају жене са 72,2%, што је више од осмогодишњег просека (Графикон 3-1).
- У 2023. години код 10.301 или 69,7% корисника је дијагностификован инвалидитет. У броју корисника са инвалидитетом највише је корисника који имају вишеструки инвалидитет 31,7%, телесни 21,5%, сензорни 6,9%, менталне тешкоће 5,4%, интелектуалне тешкоће 2,1%, первазивни развојни поремећаји 0,1%. За 32,3% корисника нема података о врсти инвалидитета.
- У 2023. години од 173 деце корисника услуге ПУК, 28 деце односно 16,2% није похађало образовани систем: 45,5% деце предшколског узраста корисника ПУК није укључено у предшколско образовање, 11,4% деце школског узраста не иде у школу, док 13,5% деце средњошколског узраста не похађа средњу школу.
- У 2023. години од укупно 137 лиценцираних пружалаца услуге помоћ у кући, 111 или 81% је пружало услугу (активни пружаоци). У 2023. години има два пружаоца више него 2022. године (1,5%), док је односу на 2016. годину број пружалаца већи за 234,2%, односно увећан 3,3 пута (Графикон 3-2).

²⁶ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл.73

²⁷ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл.74

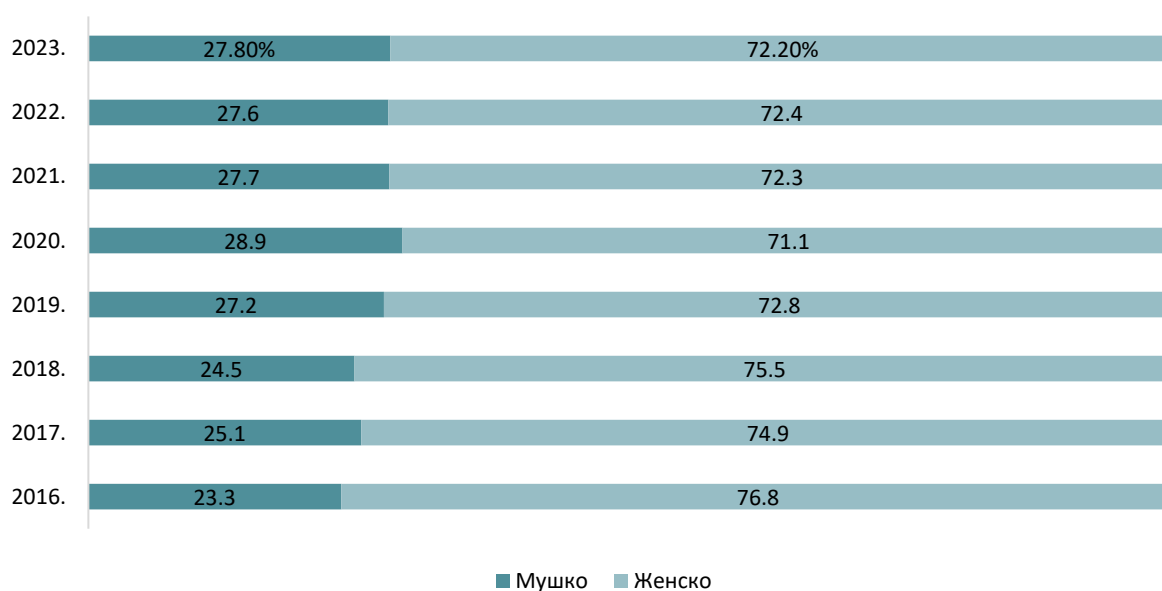
- Услуга помоћ у кући је у 2023. години најраспрострањенија локална услуга, присутна у свим регионима и областима и у 134 или 83,8% општина (Графикон 3-3). Услуга је присутна и на Косову и Метохији. У 13 од 25 области РС услуга је присутна у свим општинама, а у две области бележи се покривеност општина мања од 50% (Табела 3-2). Међутим, у 2023. години први пут долази до смањења броја општина у којима се услуга пружала. У односу на 2022. годину број општина у којима се услуга пружала смањен је за један.
- Општа стопа обухвата становништва РС услугом ПУК у 2023. години износи 252, а просечна стопа за 134 општине у којима се пружа је 771,7. Од укупног броја општина у којима се услуга пружа, испод просека је 97 општина. Највећа стопа забележена је у Црној Трави 12.249,4, а најмања у Гроцкој 9,2.
- У односу на узрасну структуру, услуга се деци пружа у 30 општина. Само у пет општина услуга се пружала за више од десеторо деце, док је просечан број деце корисника услуге 5,8.
- Услуга ПУК за младе доступна је у 20 општина, а просечан број младих 2,8.
- У 120 општина се ПУК пружао одраслим корисницима. Просечан број корисника по општини је 13,9. Општине са највећом стопом обухвата су Црна Трава, Бабушница и Бојник са стопом обухвата од 2953,6, 2745,6 и 1062,1 респективно.
- Од укупног броја лиценцираних пружалаца 35% припада јавном, а 65,0% општем сектору. У односу на оснивача 44,5% је основано од стране удружења грађана, 23,4% од локалне самоуправе, док је 20,4% основано од стране привредног друштва. Удео установа чији је оснивач Република Србија или АП Војводина је најнижи и износи 7,3%, односно 4,4%.
- Удео пружалаца са лиценцом на шест година је 50,0%, док друга половина пружалаца није у потпуности задовољила минималне стандарде за пружање услуге и поседује привремену лиценцу.
- Укупан број запослених у току 2023. године код активних ЛПЛУ ПУК је 2.866, док их је на дан 31.12.2023. године било 2.521. Највећи број запослених на крају године чине геронтодомаћице односно неговатељице са уделом од 77,4%. Од укупног броја геронтодомаћица који износи 1.951, 75,1% је завршило обуку по акредитованом програму за пружање услуге помоћ у кући.

Табела 3-1 Корисници ЛПЛУ помоћ у кући у току године према старости, 2016 – 2023.

Старост корисника	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0-5	6	9	10	3	7	11	12	22
6-14	36	64	74	59	60	61	76	114
15-17	28	28	26	35	27	31	36	37
18-25	11	25	39	36	41	41	52	57
26-64	742	1115	1533	1529	1655	1546	1581	1674
65-79	3992	5040	6742	7040	6793	7044	7308	7635
80+	4759	5727	6998	7579	7415	7704	7406	7149
Укупно	9574	12008	15422	16281	15998	16438	16471	16688

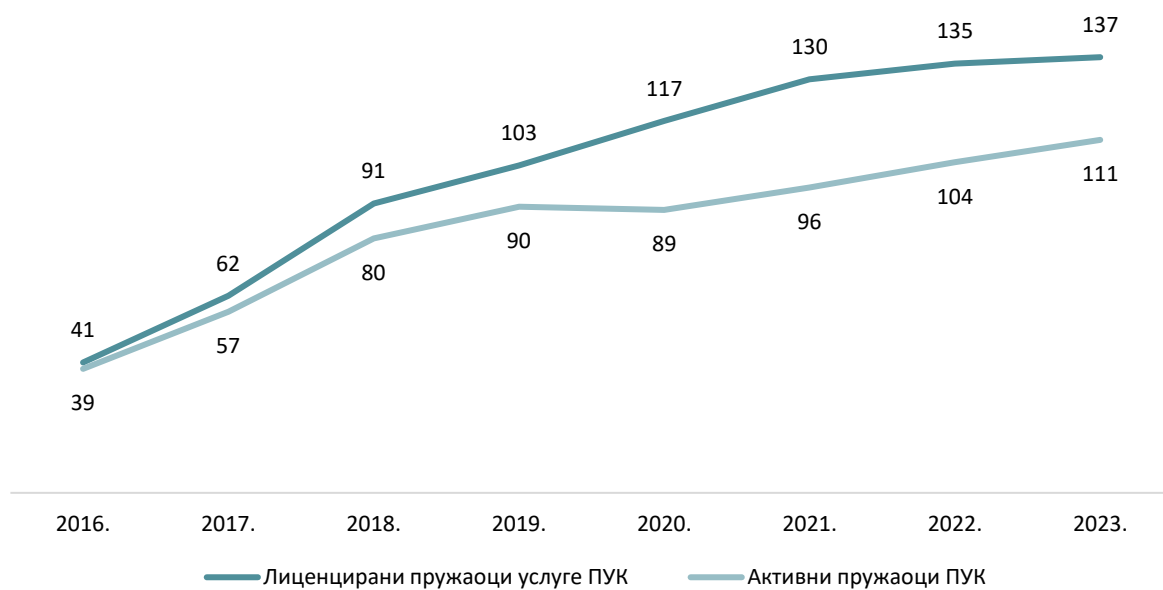
Извор: РЗСЗ

Графикон 3-1 Корисници ЛПЛУ помоћ у кући у току године према полу, 2016 – 2023, %

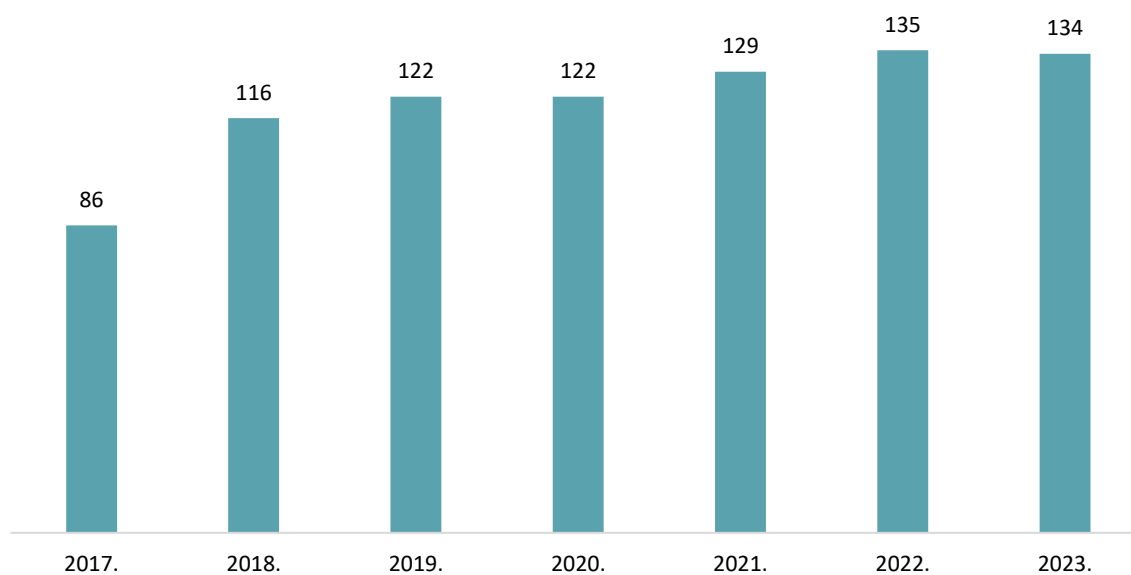
Извор: РЗСЗ

Графикон 3-2 Лиценцирани и активни ЛПЛУ помоћ у кући, 2016 -2023.

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Графикон 3-3 Број општина у којима се пружају ЛПЛУ помоћ у кући, 2017-2023.

Извор: Извештај ЛПЛУ

Табела 3-2 Распрострањеност услуге помоћ у кући према регионима и областима, 2023.

Регион / Област	Број општина у којима се пружа услуга	Удео општина у којима се пружа услуга у укупном броју општина у области или региону (%)
Регион Београд	17	100,0
Београд	17	100,0
Регион Војводине	35	77,8
Западнобачка	4	100,0
Јужнобанатска	7	87,5
Јужнобачка	6	50,0
Севернобанатска	6	100,0
Севернобачка	3	100,0
Средњобанатска	5	100,0
Сремска	4	57,1
Регион Јужне и Источне Србије	39	83,0
Борска	4	100,0
Браничевска	8	100,0
Зајечарска	4	100,0
Јабланичка	6	100,0
Нишавска	7	100,0
Пиротска	3	75,0
Подунавска	1	33,3
Пчињска	3	42,9
Топличка	3	75,0
Регион Шумадије и Западне Србије	43	82,7
Златиборска	8	80,0
Колубарска	5	83,3
Мачванска	8	100,0
Моравичка	4	100,0
Поморавска	4	66,7
Расинска	3	50,0
Рашка	5	100,0
Шумадијска	6	85,7

Извор: РЗСЗ

Лични пратилац детета

Услуга лични пратилац детета (ЛПД) доступна је детету са инвалидитетом, односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, хранења, облачења и комуникације са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе²⁸.

Сврха ангажовања личног пратиоца је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке детету ради укључивања у редовно школовање и активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности²⁹.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

- Услугу ЛПД је у 2023. години користило 3.941 деце и младих, а број корисника је у континуираном порасту (Графикон 3-4).
- У односу на узрасну структуру, доминирају деца узраста 6-14 година са уделом од 70,6%. Дечаци доминирају у свим узрасним категоријама, док је удео дечака узраста узраста 6-14 година у укупном броју деце је 48,8% (Графикон 3.5).
- Према породичном статусу, у току 2023. године, највише, тј. 97,3% корисника услуге ЛПД живело је у биолошким породицама, 1,8% у хранитељским породицама, а у сродничким старатељским породицама 0,7% деце. У установи за смештај живело је осам корисника.
- Код 18 деце корисника услуге ЛПД нису дијагностификоване сметње. У броју корисника са дијагностификованим сметњама, највећи је број има сметње из области аутистичног спектра 38,3%, затим вишеструке 22,6%, интелектуалне 12,8%, телесни 10,7%, менталне тешкоће 6,5%, и сензорне 2,7%. За 6,4% није дефинисана врста инвалидитета.
- У 2023. години је укупно 62 лиценцираних пружалаца услуга, од којих је 48 или 77,4% пружало услугу (активни пружаоци). Услуга ЛПД се најбрже развијала током периода лиценцирања услуга па је број пружалаца услуге ЛПД у 2023. години порастао више од 30 пута у односу на 2015. годину када је лиценциран први пружалац ове услуге (Графикон 3-6).
- Као последица пораста броја пружалаца услуга, настављен је и тренд раста распрострањености услуге ЛПД. Број општина у којима је присутна услуга лични пратилац детета у 2023. години је 120 или 75%, што представља повећање од 11,1% у односу на 108 општина у 2022. години. Повећање распрострањености у односу на претходну годину је забележено у свим регионима (Табела 3-3). Услуга ЛПД присутна је у свим областима у Србији. У седам области (Западнобачкој, Пиротској, Подунавској, Моравичкој, Топличкој, Београдској и Рашкој) услуга је

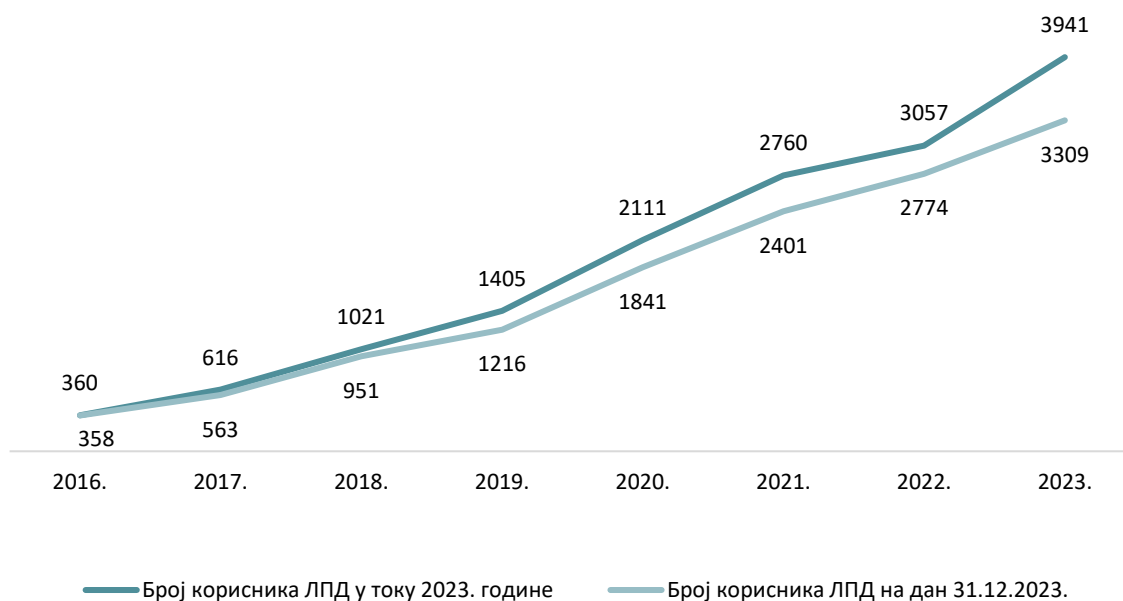
²⁸ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019), члан 83

²⁹ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите, ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019), члан 84

присутна у свим општинама. Услуга је такође присутна и на територији Косова и Метохије и пружа се у 12 од укупно 29 општина на КИМ.

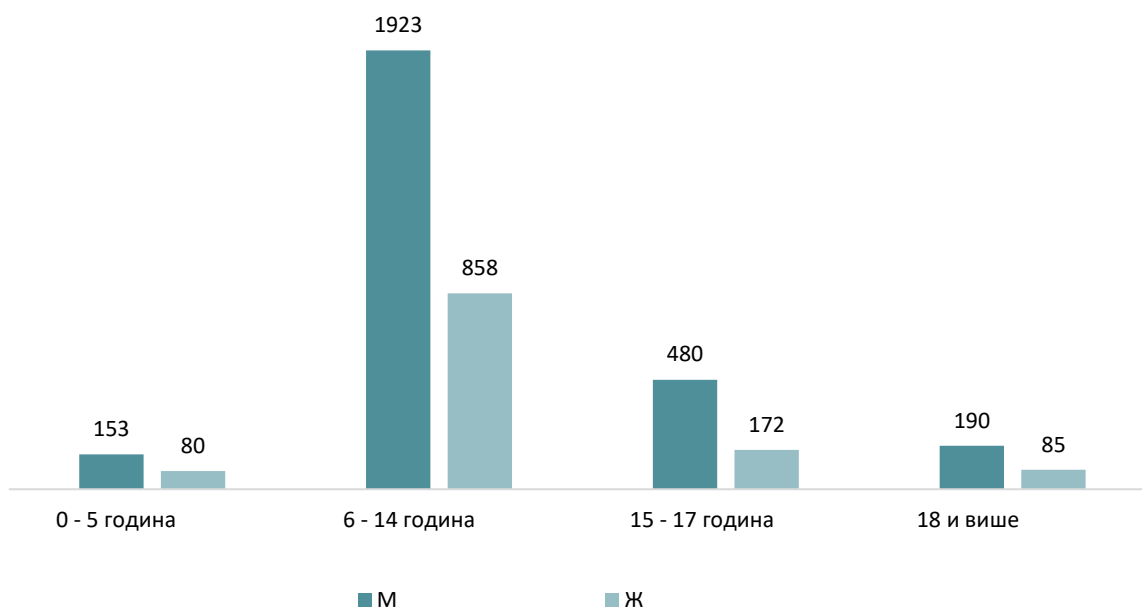
- Стопа обухвата услугом у популацији деце и младих у РС износи 229,6. Највећи обухват услугом ЛПД је у општини Сомбор и износи 991,3, а најмања у Зајечару 20. У односу на број општина у којима се услуга пружа, просечна стопа обухвата је 265,3. Од укупно 120 општина у којима се пружа, стопа обухвата испод просека бележи се у 67 општина.
- Услуга ЛПД се за децу пружала у 120 општина. Општа стопа обухвата деце у РС услугом ЛПД је 317,8. Највећа стопа обухвата деце је у Сомбору 1446,1, а најнижа у Зајечару 30,1. У односу на просечну стопу која износи 387, испод просека је 68 општина.
- Број општина у којима се пружала услуга за младе је 49, а стопа обухвата младих је 50,6. Највећа стопа обухвата младих је у Белој Паланци 271,7, а најнижа у Лесковцу 9,5. Просечна стопа обухвата младих је 91, а испод просека је 30 општина.
- У току 2023. године ангажовано је 4.577 запослених, а у децембру 3.288. У односу на 2022. годину број запослених је повећан за 28,5%. Имајући у виду да је у истом периоду број пружалаца повећан за 24%, можемо претпоставити да је повећање броја запослених последица повећања броја пружалаца. Највећи број запослених на крају 2023. године чине сарадници, односно лични пратиоци детета са 94,3%. Стручни радници су заступљени са 3,2%.
- Подаци у протеклих пет година показују да сарадници нису униформни према образовној структури и да се образовна структура мења. Расте удео личних пратилаца са средњом школом, са 40,5% у 2018. години на 58,7% у 2023. години, док се паралелно смањује удео личних пратилаца са специфичним високим образовањем (професионалци школовани за подршку у области сметњи у развоју).
- Иако у 2023. години са 74,2% удела доминирају пружаоци услуге ЛПД из општег сектора, настављен је континуиран тренд смањења пружалаца из општег сектора и раста пружалаца из јавног сектора (Графикон 3-7). Током седам година услугу су доминантно пружале организације чији је оснивач удружење грађана, а потом локална самоуправа. У 2023. години удео удружења грађана као оснивача је 61,3%.
- Тренд доминације пружалаца са ограниченом лиценцом до пет година присутан је и у 2023. години. Само 17,7% од укупног броја лиценцираних пружаоца поседује лиценцу која траје шест година.

Графикон 3-4 Корисници ЛПЛУ ЛПД у току године и на дан 31.12, 2016-2023.

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-5 Корисници ЛПЛУ ЛПД према узрасту и полу, 2023.

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-6 Лиценцирани и активни ЛПЛУ лични пратилац детета, 2016 - 2023.

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

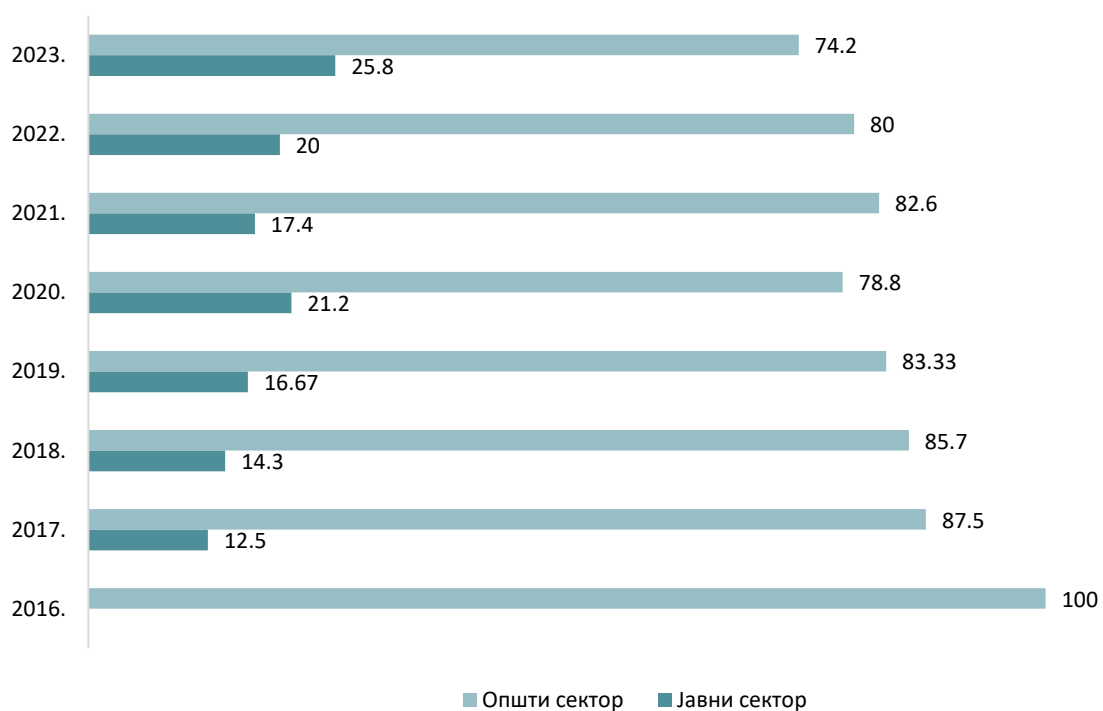
Табела 3-3 Распрострањеност услуге лични пратилац детета према регионима и областима, 2023.

Лични пратилац детета	Број општина са успостављеном услугом	Удео општина са успостављеном услугом у укупном броју општина
Регион Београд	17	100,0%
Београд	17	100,0%
Регион Војводине	28	62,2%
Западнобачка	4	100,0%
Јужнобанатска	5	62,5%
Јужнобачка	7	58,3%
Севернобанатска	3	50,0%
Севернобачка	2	66,7%
Средњобанатска	3	60,0%
Сремска	4	57,1%
Регион Јужне и Источне Србије	32	68,1%
Борска	3	75,0%
Браничевска	4	50,0%
Зајечарска	3	75,0%
Јабланичка	3	50,0%
Нишавска	4	57,1%
Пиротска	4	100,0%
Подунавска	3	100,0%
Пчињска	4	57,1%
Топличка	4	100,0%

Регион Шумадије и Западне Србије	43	82,7%
Златиборска	8	80,0%
Колубарска	4	66,7%
Мачванска	7	87,5%
Моравичка	4	100,0%
Поморавска	4	66,7%
Расинска	5	83,3%
Рашка	5	100,0%
Шумадијска	6	85,7%
Укупно	120	74,5%

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-7 Плурализам пружалаца ЛПЛУ лични пратилац детета према сектору, 2016 – 2023, %

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Дневни боравак

Дневни боравак је услуга локалног карактера чији је сврха унапређење квалитета живота корисника у властитој социјалној средини кроз одржање и развијање социјалних, психолошких и физичких функција и вештина, како би се у што већој мери оспособили за самосталан живот.

Кроз услугу дневног боравака корисници у организованом окружењу, и уз потребни надзор, задовољавају развојне потребе, стичу и развијају животне вештине, личну и друштвену одговорност ради развоја самосталности, социјалних, сазнајних и других важних функција.

Услуге дневног боравака доступне су: деци и младима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором и подршком у одржању и развијању потенцијала, на начин који не омета њихово школовање; одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором и подршком у одржању и развијању потенцијала; деци и младима који су у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом, на начин који не омета њихово школовање или одлазак на посао; одраслим и старим лицима којима је потребна дневна нега и надзор.

Имајући у виду различите потребе корисника којима је услуга намењена, пружаоци услуге се лиценцирају у односу на корисничку групу па тако у систему лиценцирања разликујемо и извештавамо о три подврсте дневних боравака:

- Дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и одрасле и старије са инвалидитетом
- Дневни боравак за децу у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом
- Дневни боравак за одрасле и старије особе којима је потребна дневна нега и надзор

У 2023. години 74 пружалаца услуге дневни боравак је имало лиценцу за рад, док је 72 активно пружало услугу: 69 пружалаца за услугу дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју, од тога активних 67, а сва 4 лиценцирана дневна боравака за децу и младе са проблемима у понашању и један дневни боравак за дневну негу и надзор су активно пружали услугу (Табела 3-4).

Табела 3-4 Лиценцирани и активни пружаоци ЛПЛУ дневни боравак, 2016 – 2023.

Број ЛПЛУ Дневни боравак	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
ЛПЛУ ДБ за особе са инвалидитетом	55	59	62	61	65	69
Активни	55	58	61	57	61	67
ЛПЛУ ДБ за децу у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом	3	2	2	2	3	4
Активни	3	2	2	2	3	4
ЛПЛУ ДБ за одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор	0	1	1	1	1	1
Активни	0	1	1	1	1	1

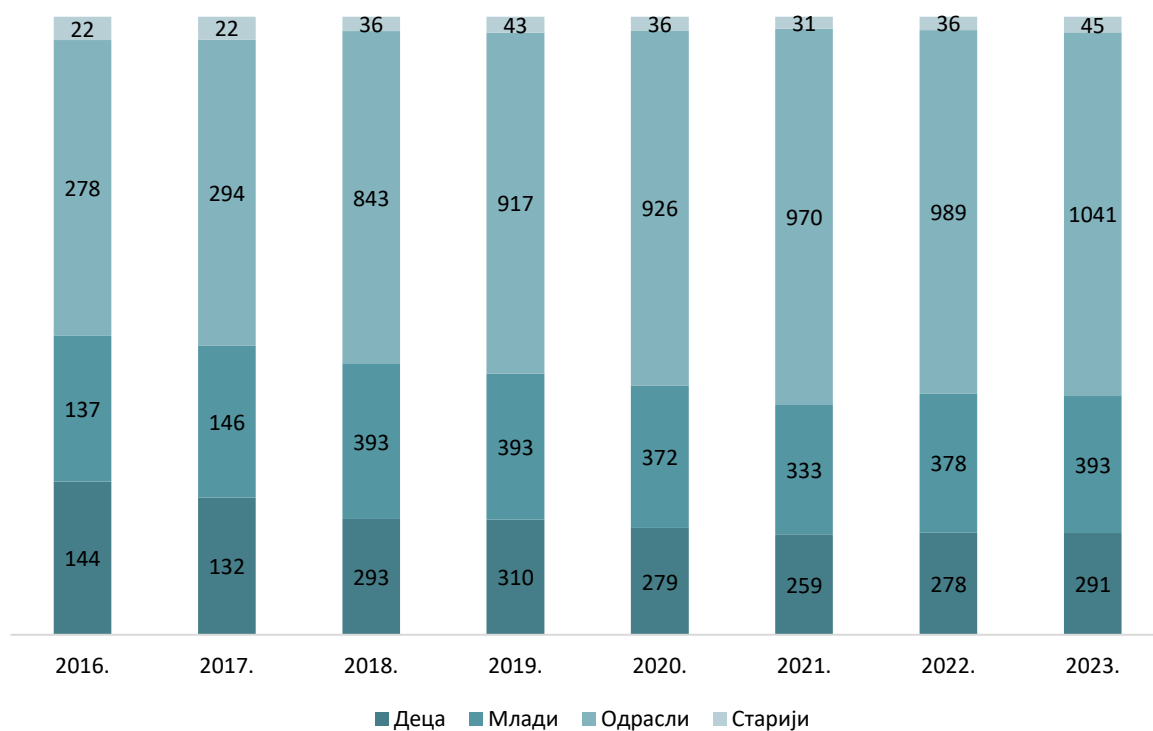
Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

Основни налази о пружању услуге дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом (ОСИ) у 2023. години

- У 2023. години услугу дневног боравака за ОСИ користило је укупно 1.770 корисника, а број корисника је у односу на претходну годину већи за 5,3%. Одрасли корисници су најзаступљенији са 58,8%, а 22,2% су млади, 16,4% деца, а најмање, односно 2,5% је старијих корисника (Графикон 3-8). У односу на пол укупног броја корисника, заступљеније су особе мушког пола са 58,7%.
- Највећи је удео корисника са интелектуалним са 36,9%, затим удео корисника са вишеструким сметњама са 34,8%, а најмањи је удео корисника са сензорним инвалидитетом 1,4% (Графикон 3-9).
- У 2023. години 85 или 29,2% од укупног броја деце корисника услуге ДБ за ОСИ није укључено у систем образовања: 50% деце није укључено у вртић и предшколско образовање, 26,2% деце школског узраста не иде у школу, док 31,6% од укупног броја младих корисника не похађа средњу школу.
- 48,4% корисника чине млади и одрасли којима је одузета радна способност: незапослених је 39,5%, пензионера 10,7%, док је само 1,4% запослено. У односу на 45 старијих корисника, 73,3% корисника су пензионери, док 26,7% није остварило право на пензију.
- У 2023. години од укупно 69 лиценцираних пружалаца услуге дневни боравак за децу и младе са сметњама у развоју и особе са инвалидитетом, 67 пружалаца је активно пружало услугу.
- Услуга је присутна у свим регионима, осим у региону Косова и Метохије. Услуга је најраспрострањенија у региону Београда (у 9 од укупно 17 општина односно 52,9%), а најмања распрострањеност услуге је забележена у региону Јужне и Источне Србије (услуга се пружала у 14 од укупно 47 општина или 29,8,5%). Од укупно 25 области, услуга дневни боравак за ОСИ присутна је у 23 области РС (Табела 3-5).

- У односу на број општина, у 2023. години услуга се пружала у 58 или 36,2% општина у Србији. Од укупног броја корисника, 37 односно 2,1% корисника, услугу дневног борава користи у суседним општинама због недоступности ове услуге у општини њиховог борава.
- Општа стопа обухвата услугом ДБ за ОСИ у укупној популацији у РС износи 26,7. Највећи обухват услугом ДБ за ОСИ је у општини Брус и износи 217,7, а најмањи у Панчеву 6,3. У односу на 58 општина у којима се услуга пружа, просечна стопа обухвата је 89. Стопа обухвата испод просека забележена је у 34 општине. У односу на узрасну структуру, општа стопа обухвата деце у РС је 25,2, младих 72,3, одрасли су обухваћени стопом 30,2, док стопа обухвата старијих корисника износи 3,0.
- Услуга дневни боравак ОСИ пружала се за децу у 42 општине. Највећа стопа обухвата деце је у Алексинцу 464,4, а најнижа у Лесковцу 4,9. У односу на просечну стопу обухвата деце која износи 109,9, испод просека је 21 општина.
- Услуга за корисничку групу младих била је доступна у 49 општина. Највећа стопа обухвата младих је у општини Варварин 686,1, а најнижа у Новом Саду 8,5. Просечна стопа обухвата младих је 166,9, а испод просека је 31 општина.
- Одраслим корисницима ова услуга је била доступна у 54 општине. Највећа стопа обухвата одраслих је у општини Брус 217,7, док је најмања у Новом Саду где су одрасли обухваћени стопом од 3,5. У односу на просек обухвата одраслих корисника услугом ДБ за ОСИ који износи 166,9, у 33 општине обухвата одраслих корисника је испод просека.
- Услуга дневни боравак ОСИ пружала се за старије кориснике у 7 општина. Највећа стопа обухвата ове корисничке групе у 2023. години била је у општини Богатић 127,7 а најнижа у Панчеву 4,0. Просечна стопа обухвата ове корисничке групе износила је 24,4. Од укупног броја општина где су старији корисници били обухваћени услугом, у 4 општине стопа обухвата је испод просека.
- Од 69 пружалаца 35 или 50,7% припада јавном, а 34 или 49,3% општем сектору: локална самоуправа је оснивач 31 пружаоца, удружења грађана 33, привредно друштво једног, док је Покрајина основала четири дневна борава за ОСИ.
- У 2023. години ЛПЛУ дневни боравак за ОСИ су запошљавали укупно 760 радника, а на дан 31.12.2023. године 745 радника. У односу на структуру запослених највећи је удео сарадника и износи 41,5%, а удео стручних радника износи 31,7%.

Графикон 3-8 Корисници ЛПЛУ дневни боравак за особе са инвалидитетом, 2016 – 2023.

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-9 Корисници ЛПЛУ дневни боравак са инвалидитетом према врсти инвалидитета, 2023, %

Извор: РЗСЗ

Табела 3-5 Распрострањеност услуге дневни боравак за особе са инвалидитетом према регионима и областима, 2023.

Дневни боравак за особе са инвалидитетом	Број општина са успостављеном услугом	Удео општина са успостављеном услугом у укупном броју општина
Регион Београд	9	52,9%
Београд	9	52,9%
Регион Војводине	16	35,6%
Западнобачка	3	75,0%
Јужнобанатска	2	25,0%
Јужнобачка	5	41,7%
Севернобанатска	2	33,3%
Севернобачка	2	66,7%
Средњобанатска	0	0,0%
Сремска	2	28,6%
Регион Јужне и Источне Србије	14	29,8%
Борска	2	50,0%
Браничевска	1	12,5%
Зајечарска	1	25,0%
Јабланичка	2	33,3%
Нишавска	2	28,6%
Пиротска	1	25,0%
Подунавска	3	100,0%
Пчињска	1	14,3%
Топличка	1	25,0%
Регион Шумадије и Западне Србије	19	36,5%
Златиборска	4	40,0%
Колубарска	1	16,7%
Мачванска	4	50,0%
Моравичка	2	50,0%
Поморавска	0	0,0%
Расинска	5	83,3%
Рашка	2	40,0%
Шумадијска	1	14,3%
Укупно	58	36,0%

Извор: РЗСЗ

Основни налази о пружању услуге дневни боравак за младе у сукобу са законом, породицом, школом и заједницом у 2023. години

- У 2023. години услугу је користило укупно 119 корисника, 100 деце и 19 младих. У односу на укупан број корисника, удео деце узраста 6-14 година износи 41,2%, удео деце 15-17 година је 42,9%, а удео младих узраста 18-25 година 16%. Код деце корисника доминирају дечаки са уделом од 63%, а у категорији младих са 94,7%.
- У 2023. години доминирају деца из једнородитељских породица са 51%, у породицама са оба родитеља живи 37% деце, а удео деце која живе у сродничким породицама и у хранитељским породицама износи по 6%.
- Од укупно 49 деце основношколског узраста, 7 деце односно 14,3% не похађа основну школу, док од 51 деце средњошколског узраста 13 деце односно 25,5% не иде у средњу школу.
- Услугу дневни боравак за младе у сукобу законом, породицом, школом и заједницом у 2023. години је пружало сва 4 лиценцирана пружаоца услуга у четири општине у Србији: у Крагујевцу, Краљеву, Бору и Крушевцу. Сви корисници услугу користе у својој општини.
- Два пружаоца припадају јавном сектору и основани су од стране локалне самоуправе, док два пружаоца припадају општем сектору, основани од стране удружења грађана и привредног друштва. Један пружалац има пуну лиценцу, на шест година, док остали имају ограничену.

Основни налази о пружању услуге дневни боравак за одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор у 2023. години

- У 2023. години услугу боравак за одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор је користило укупно 11 корисника од којих су четири одрасла и седам старијих.
- Услуга се пружала само у Београду, на општини Звездара од стране једног лиценцираног пружаоца (Bell Hospice) који припада општем сектору, основаном од стране удружења грађана.
- Пружалац има ограничену лиценцу на пет година.

Свратиште

Услуга свратиште доступна је деци, младим, одраслим и старијим лицима који живе или раде на улици и добровољно затраже или пристану на услугу³⁰. Сврха услуге свратиште је пружање привремених или повремених интервенција и задовољавање тренутних

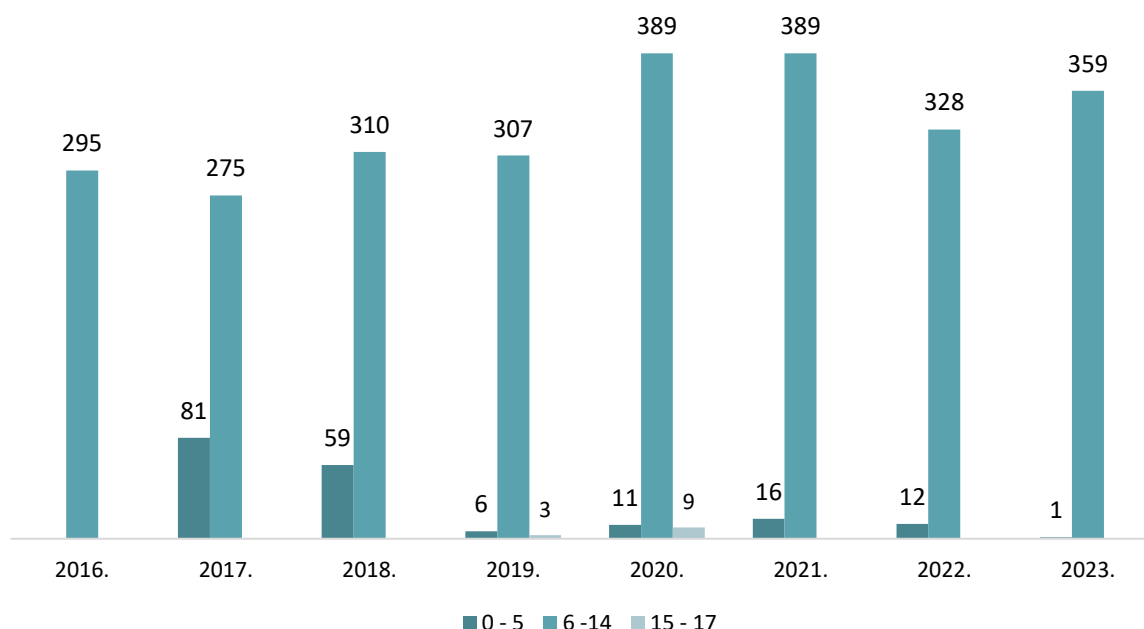
³⁰ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл. 77

потреба корисника, као и посредовање у обезбеђивању доступности других услуга у заједници³¹.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

- У 2023. години услугу је користило укупно 360 деце (Графикон 3-10), док је на дан 31.12.2023. године 289 деце користило услугу. Доминирају деца основношколског узраста са уделом од 99,7%, док је у полној структури више девојчица 51,1%.
- Најзаступљенија су деца повратници из реадмисије чији је удео у 2023. години 16,9%.
- У 2023. години 45 деце односно 12,5% укупног броја деце основношколског узраста корисника свратишта не похађа основну школу.
- У 2023. години сва три лиценцирана пружаоца услуге свратишта су пружали услугу у току године (Табела 3-6).
- Услуга се пружа само у региону Београда у три објекта: два на општини Звездара и један на Новом Београду.
- Један пружалац из јавног сектора основан је од стране локалне самоуправе, док су два из општег сектора основана од стране удружења грађана.
- Два од три пружаоца имају важећу лиценцу на шест година.
- У 2023. години било је укупно 14 запослених и ангажованих радника.

Графикон 3-10 Корисници ЛПЛУ свратиште према узрасту, 2016 - 2023.

Извор: РЗСЗ

³¹ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл. 78

Табела 3-б Лиценцирани и активни ЛПЛУ Свратиште, 2016 – 2023.

Свратиште	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
ЛПЛУ Свратиште	1	2	2	3	3	3	3	3
Активни	1	2	2	3	3	3	2	3

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

УСЛУГЕ СМЕШТАЈА

У 2021. години у оквиру услуга смештаја које су пружали лиценцирани пружаоци услуга у локалној заједници пружале су се услуге смештаја у прихватилиште и предах смештаја.

Прихватилиште

Према Закону о социјалној заштити³² смештајем у прихватилиште кориснику се обезбеђује краткотрајан смештај и осигурава безбедност, изналагање одрживих решења за кризне ситуације, задовољење основних потреба и приступ другим услугама. Сврха смештаја у прихватилиште је задовољавање основних потреба појединца или породице којима је потребно неодложно осигурати безбедност у кризним ситуацијама.³³

Услуге смештаја у прихватилиште пружају се најдуже у трајању до шест месеци³⁴:

- деци, младима и одраслим жртвама насиља у породици, злостављања или занемаривања;
- деци, младима и одраслим жртвама трговине људима;
- деци и младима који се налазе у скитњи, без пратње и у различитим кризним ситуацијама, којима је потребан привремени смештај и процена потреба ради упућивања на коришћење других услуга;
- одраслим и старим лицима у кризним ситуацијама, бескућницима и просјацима.

Услугу смештаја у прихватилиште обезбеђује јединица локалне самоуправе, осим у случајевима посебно предвиђеним Законом о социјалној заштити.

У 2023. години 16 пружалаца услуга прихватилиште је имало лиценцу за рад: три прихватилишта за децу и младе, шест прихватилишта за одрасле и старије, шест прихватилишта за жртве насиља и једно прихватилиште за жртве трговине људима. Сва лиценцирана прихватилишта су активно пружали услугу у току 2023. године, једино је

³² Члан 55. Закона о социјалној заштити ("Сл. гласник РС", бр. 24/2011)

³³ Члан 26. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019)

³⁴ Члан 25. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019)

Црвени крст Смедерево 30. маја 2023. године затворио организациону јединицу. (Табела 3-7).

Основни налази о пружању услуге прихватилиште за децу и младе у 2023. години

Прихватилиште за децу и младе намењено је деци и младима који се налазе у скитњи, без пратње и у различитим кризним ситуацијама, којима је потребан привремени смештај и процена потреба ради упућивања на коришћење других услуга и пружа се најдуже шест месеци у континуитету.³⁵

- Услугу је у 2023. години користило је 217 деце, а на дан 31.12.2023. године 52 деце. Број корисника је у односу на претходну годину већи за 17,9%. Деца узраста од шест до четрнаест година чине 51,6%. Они су најдоминатнија узрасна група последњих осам година са просечним уделом од 51,1%. Висок удео од 44,2% бележе и деца узраста 15-17 година. Удео младих је низак, свега три млада корисника су била на смештају у прихватилишту у току године. У односу на полну структуру, у 2022. години већи је удео дечака са 58,5% (Табела 3-8, 3-9).
- Највећи број деце, односно 53,9% је у прихватилиште дошло из биолошке породице, 17,1% из хранитељске породице, 12% из сродничке породице, 9,2% из установе за смештај у систему социјалне заштите, док је 5,1% деце пре смештаја у прихватилиште живело на улици. Двоје деце је у прихватилиште дошло из другог прихватилишта.
- У 2023. години 203 детета је изашло из прихватилишта: за 70,4% њих прекид смештаја био је планиран у складу са планом заштите, 10,8% је самоиницијативно напустило смештај, док за 18,7% нема података о прекиду смештаја. Од укупног броја деце којима је у 2023. години планиран прекид смештаја 33,6% деце вратило се у биолошку породицу, 31,5% је отишло у установу за смештај, 12,6% је смештено у хранитељске породице, 4,2% у сродничке породице, а за 17,5% деце нема прецизних података о облику смештаја након изласка из прихватилишта.
- 29% деце на смештају у 2023. години борави дуже од шест месеци што није у складу са Правилником³⁶ који прописује да смештај корисника у прихватилишту не може да буде дужи од шест месеци.
- Код 26,3% деце је установљен неки вид сметњи у развоју.
- Од укупно 217 деце корисника услуге, 49 деце односно 22,6% деце не похађа систем образовања: 12,5% деце основношколског узраста не иде у основну школу, док 28,1% средњошколског узраста не похађа средњу школу.
- Лиценцу за пружање услуге Прихватилиште за децу и младе у 2023. години има три пружаоца чији се објекти налазе у Београду³⁷, Нишу и Крагујевцу. Услуга

³⁵ Члан 25. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019)

³⁶ Члан 25. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019)

³⁷ Општина Звездара

прихватилишта је доступна корисницима са целе територије Републике Србије и у 2023. години корисници са територије 31 општине су користили услугу. Стопа обухвата деце и младих у РС услугом прихватилише за децу и младе износи 12,6.

- Један пружалац има пуну лиценцу на 6 година, два ограничenu. Сви пружаоци припадају јавном сектору (два пружаоца су основана од стране локалне самоуправе, а један од Републике Србије).
- Укупан број запослених у 2023. години у сва три прихватилишта је 70, док је на дан 31.12.2022. године било 64 запослена.

Основни налази о пружању услуге прихватилиште за одрасле и старије у 2023. години

Прихватилиште за одрасле и старије намењено је одраслим и старијим лицима у кризним ситуацијама, бескућницима и просјацима како би се задовољиле основне животне потребе и осигурала безбедност у кризним ситуацијама.

- Укупан број корисника у 2023. години је 507, а на дан 31.12.2022. године 184. У осмогодишњем периоду, највећи број корисника забележен је у 2019. години (Табела 3-10).
- У старосној структури корисника на смештају у току 2023. године највећи је удео одраслих корисника са 55,8%, док је удео старијих 43,2% што је на нивоу седмогодишњег просека. У односу на полну структуру укупног броја корисника, већи је удео мушкараца са 64,1% (Табела 3-10, 3-11).
- Пунолетни корисници у прихватилиште долазе из: 33,7% примарне породице, 23,7% здравствене установе, 18,7% са улице, 3,9% живело код пријатеља или рођака, 3% породичног смештаја, 0,8% установа за смештај у систему социјалне заштите, а за 16,2% корисника нема података.
- Сви корисници у току 2023. године упућени су у прихватилиште преко центра за социјални рад.
- У 2023. години смештај је прекинут за 304 корисника: за 45,1% корисника смештај је прекинут у складу са планом заштите, 28,6% је самоиницијативно напустило, 18,1% корисника је преминуло, док за 8,2% корисника нема података о прекиду смештаја. Од укупног броја корисника који су планирано напустили смештај: 59,9% корисника је смештено у установу за смештај корисника, 15,3% се вратило у примарну породицу, 13,9% се осамосталило, а за 10,9% корисника прихватилишта је планом предвиђен неки други облик заштите.
- 45,8% корисника је на смештају боравило дуже од 6 месеци, иако стандарди прописују да смештај у прихватилиште може да траје најдуже шест месеци.
- У 2023. години 328 или 64,7% корисника прихватилишта за одрасле и старије има установљен инвалидитет: 46,3% менталне тешкоће, 36,9% вишеструки инвалидитет, 9,5% телесни инвалидитет, док је удео корисника који имају друге врсте инвалидитета знатно мањи (сензорни 3,4%, интелектуално, 3%, первазивни 0,9%).

- Кад је реч о радном статусу корисника, свих петоро младих и 85,9% одраслих корисника је незапослено. Удео одраслих пензионера је 11,3%, а један (0,4%) одрасли корисник је запослен. Пословна способност је одузета за 0,7% односно двојици корисника.
- Кад је реч о старијим корисницима удео пензионера је 53,5%, док 46% старијих корисника није остварило право на пензију. Један старији корисник је запослен.
- Лиценцу за пружање услуге Прихватилиште за одрасле и старије у 2023. години има шест пружалаца и сви су активно пружали услугу (Табела 3.7).
- Објекти прихватилишта се налазе у Новом Саду, Београду, Нишу, Смедереву, Врању и Крагујевцу, а услуга је доступна становништву са целе територије РС. Стопа обухвата одраслих и старијих корисника услугом прихватилиште за одрасле и старије износи 10,3. Услугу су користили корисници из 37 општина.
- Оснивачи четири пружаоца су из јавног сектора (три су основале локалне самоуправе, један Покрајина), док су оснивачи два пружаоца из општег сектора удружења грађана. Три пружаоца имају неограничену, односно пуну лиценцу на шест година.
- У току 2023. године у свим лиценцираним прихватилиштима за одрасле и старије укупан број запослених био је 149, док је на дан 31.12.2022. године било 121 запослених, од чега сарадници чине највећи део, односно 40,5%.

Основни налази о пружању услуге прихватилиште за жртве насиља у 2023. години

Прихватилиште за жртве насиља намењено је свим жртвама насиља у породици, злостављања или занемаривања како би им се обезбедио смештај и осигурала безбедност, изналагање одрживих решења за кризну ситуацију, задовољиле основне потребе и омогућио приступ другим услугама.

- У току 2023. године на смештају у прихватилиштима за жртве насиља било је 391 корисник: 194 пунолетних и 197 малолетних, а на дан 31.12.2023. године 51 корисник: 22 жене и 29 деце.
- Пунолетни корисници прихватилишта су све жене, изузев једног младог корисника мушког пола који је на смештају са мајком. Међу малолетним корисницима је и једна малолетна мајка.
- У односу на старосну структуру пунолетних корисника највећи удео или 73,2% чине одрасле жене, затим млади са 14,9%, док удео старијих жена износи 11,9%. У структури деце, деца до три године чине 23,9%, од три до пет година 29,4%, од шест до 14 година 40,1% и од 15 до 17 година 7,6%. У полној структури деце има више дечака, са уделом од 50,8% (Табела 3-12, 3-13).
- Жене се након изласка из прихватилишта суочавају са проблемима започињања самосталног живота, односно обезбеђивања становања. Наиме, само 72%, односно 72 жене су након изласка из прихватилишта успеле да организују самосталан живот. За остале жене планом заштите предвиђен је смештај у сродничку породицу (13%), примарну породицу (10%) и установу за смештај (4%).

- 53,6% жена борави у прихватиљистима до месец дана, а 12,4% дуже од шест месеци иако је то у супротности са сврхом услуге и правилником³⁸, што је последица проблема у организовању самосталног живота након изласка. Један од основних узрока ових проблема је што су жене које користе услуге прихватиљиста најчешће незапослене: све младе кориснице су незапослене, док је удео одраслих незапослених жена 66,9%. Највећи број старијих жена су пензионерке, 91,3%.
- У 2023. години услугу смештаја у прихватиљисте за жртве насиља пружало је шест лиценцираних пружалаца (Табела 3-7).
- Лиценцирана прихватиљиста за жртве насиља у 2023. години имају седишта у Панчеву, Крагујевцу, Лесковцу, Врању, Нишу и Београду³⁹, а доступна је корисницима са територије других општина. Стопа обухвата становништва РС услугом прихватиљисте за жртве насиља износи 5,9, а користили су је корисници из 39 општина у РС.
- У односу на сектор и делатност оснивача, пет пружалаца припадају јавном сектору и оснивач им је јединица локалне самоуправе, док је прихватиљисту из општег сектора оснивач удружење грађана. Три пружаоца имају пуну лиценцу на шест година.
- У току 2023. године је било 62 запослена радника. Стручни радници чине 56,4% од укупног броја запослених на дан 31.12.2023. године.

Основни налази о пружању услуге прихватиљисте за жртве трговине људима у 2023. години

Прихватиљисте за жртве трговине људима намењено је жртвама трговине људима како би им се обезбедио смештај и осигурала безбедност, задовољиле основне потребе, омогућио приступ другим услугама и подигла способност за укључивање у заједницу.

- У току 2023. године на смештају у прихватиљистима за жртве трговине људима налазило се 14 корисница: четири девојчице, седам младих и три одрасле жене. На дан 31.12.2023. године боравило укупно четири кориснице, односно једна девојчица, две младе и једна одрасла жена.
- Прво прихватиљисте за жртве трговине људима лиценцирано је 2023. године. Основано је од стране Центра за заштиту жртава трговине људима. Прихватиљисте има ограничену лиценцу на пет година, са дефинисаним капацитетом за шест корисника жртава трговине људима.
- Број запослених у току 2023. године је 13, док је на крају године, на дан 31.12.2023. године девет запослених радника.

³⁸ Члан 25. Правилника о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите (Службени гласник РС, бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019)

³⁹ Општина Врачар

Табела 3-7 Лиценцирани и активни ЛПЛУ прихватилиште, 2016 – 2023.

ЛПЛУ прихватилиште	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Укупан број свих пружалаца услуге прихватилиште укупно у РС и по региону	8	8	9	12	15	15	16	16
ЛПЛУ прихватилиште за децу и младима (у скитињи..)	1	1	1	2	3	3	3	3
Активни	1	1	2	3	3	3	3	3
ЛПЛУ пружалаца услуге прихватилиште за одрасле и старије	3	3	4	5	6	6	6	6
Активни	3	3	4	5	6	5	6	6
ЛПЛУ пружалаца услуге прихватилиште за жртве насиља	4	4	4	5	6	6	6	6
Активни	4	3	4	5	5	6	6	6
ЛПЛУ пружалаца услуге прихватилиште за жртве трговине	0	0	0	0	0	0	1	1
Активни	0	0	0	0	0	0	1	1

Извор: РЗСЗ

Табела 3-8 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за децу и младе према узрасту, 2016 – 2023.

Старост корисника	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0 - 2	0	0	1	0	0	2	1	0
3 - 5	2	0	0	2	1	2	1	9
6 - 14	13	16	12	164	88	71	93	112
15 - 17	15	8	9	162	76	57	86	96
18 - 25	0	4	2	1	1	1	3	0
Укупно	30	28	24	329	166	133	184	217

Извор: РЗСЗ

Табела 3-9 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за децу и младе према узрасту и полу, 2023.

Корисници према узрасту	У току 2023. године		Укупно	31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
0 - 2	0	0	0	0	0	0
3 - 5	5	4	9	4	0	4
6 - 14	69	43	112	25	11	36
15 - 17	53	43	96	8	4	12
18 - 25	0	0	0	0	0	0
Укупно	127	90	217	37	15	52

Извор: РЗСЗ

Табела 3-10 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за одрасле и старије према узрасту, 2016 – 2023.

Корисници у току године	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0 - 2	0	0	0	1	0	0	0	0
3 - 5	0	0	0	0	0	0	0	0
6 - 14	0	0	2	2	0	12	0	0
15 - 17	0	0	1	0	0	0	2	0
18 - 25	9	8	7	12	5	4	4	5
26 - 64	326	320	309	365	217	252	262	283
65 - 79	194	212	214	246	149	131	174	162
80 +	65	50	40	70	26	42	34	57
Укупно	594	590	573	696	397	441	476	507

Извор: РЗСЗ

Табела 3-11 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за одрасле и старије према узрасту и полу, 2023.

Корисници према узрасту	У току 2023. године		Укупно	На дан 31.12.2023.		Укупно
	М	Ж		М	Ж	
0 - 2 године	0	0	0	0	0	0
3 - 5 година	0	0	0	0	0	0
6 - 14 година	0	0	0	0	0	0
15 - 17 година	0	0	0	0	0	0
18 - 25 година	2	3	5	1	0	1
26 - 64 године	210	73	283	86	24	110
65 - 79 година	91	71	162	30	23	53
80 и више година	22	35	57	7	13	20
Укупно	325	182	507	124	60	184

Извор: РЗСЗ

Табела 3-12 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за жртве насиља према узрасту, 2016 – 2023.

Корисници у току године	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
0 - 2	0	30	55	33	46	43	58	47
3 - 5	88	30	39	46	27	56	50	56
6 - 14	72	45	69	58	50	54	52	79
15 - 17	15	6	11	9	6	7	6	15
18 - 25	27	26	34	26	25	33	40	29
26 - 64	132	79	126	110	97	115	116	142
65 - 79	8	3	7	9	8	12	10	23
80 +	2	1	0	0	0	0	1	0
Укупно	344	220	341	291	259	320	333	391

Извор: РЗСЗ

Табела 3-13 Корисници ЛПЛУ прихватилиште за жртве насиља према узрасту и полу, 2022.

Узраст корисника	2022.			На дан 31.12.2022.		
	Мушко	Женско	Укупно	Мушко	Женско	Укупно
0 - 2	28	30	58	6	4	10
3 - 5	27	23	50	3	6	9
6 - 14	27	25	52	4	7	11
15 - 17	2	4	6	1	2	3
18 - 25	0	40	40	0	7	7
26 - 64	0	116	116	0	21	21
65 - 79	0	10	10	0	2	2
80 +	0	1	1	0	0	0
Укупно	84	249	333	14	49	63

Извор: РЗСЗ

Предах смештај

Предах смештајем обезбеђује се краткорочна и повремена нега деци и младима са сметњама у развоју и одраслим и старијим лицима са сметњама у функционисању; очување њихових постојећих потенцијала; унапређују се и развијају вештине самосталног живота; стварају могућности за укључивање у заједницу, као и за развијање, очување и унапређење снага породице⁴⁰.

Услуга предах смештаја пружа се најдуже 45 дана у току године и може трајати најдуже 20 дана у континуитету. Пружа се деци и младима са сметњама у развоју узраста од пет до 26 година живота и одраслим и старијим лицима са сметњама у функционисању, и то: са интелектуалним и менталним тешкоћама или тешкоћама у психичком функционисању и аутизмом; вишеструким сметњама у развоју, односно функционисању; сензорним и физичким инвалидитетом⁴¹.

Сврха предах смештаја је краткорочни и повремени смештај који се обезбеђује као дневни, викенд или вишедневни смештај, чиме се пружа подршка кориснику и његовој породици у одржавању и побољшању квалитета живота с циљем останка детета, односно одраслог и старијег лица у породици.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

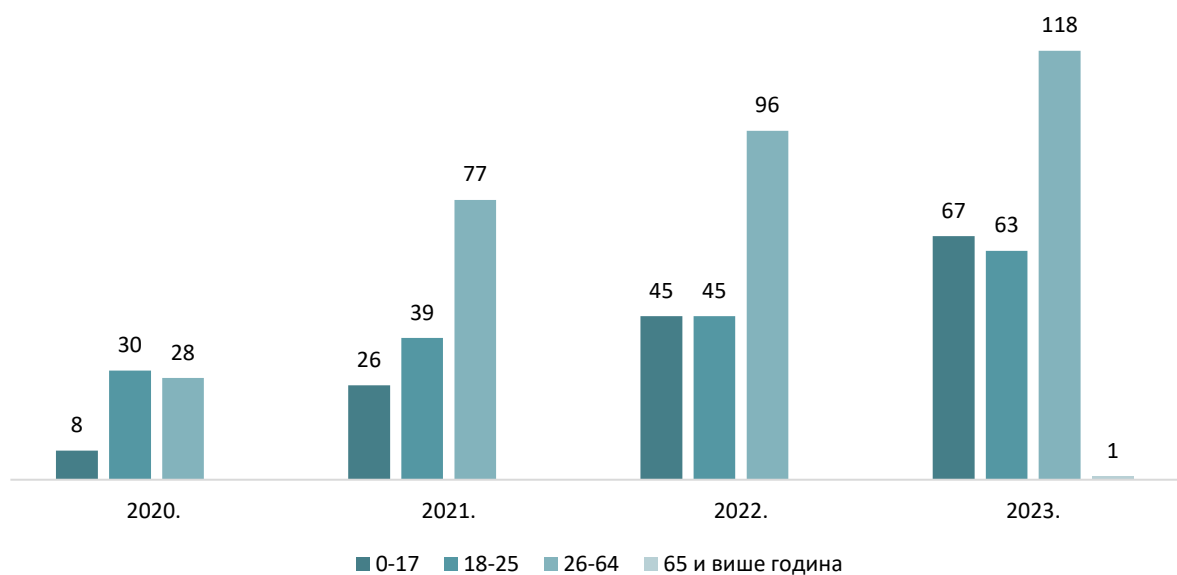
- Услугу предах смештаја у 2023. години је користило је 249 корисника (Графикон 3-11). У полној структури преовлађују мушки корисници са уделом од 64,3% (Графикон 3-12).

⁴⁰ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019), члан 28

⁴¹ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019), члан. 27

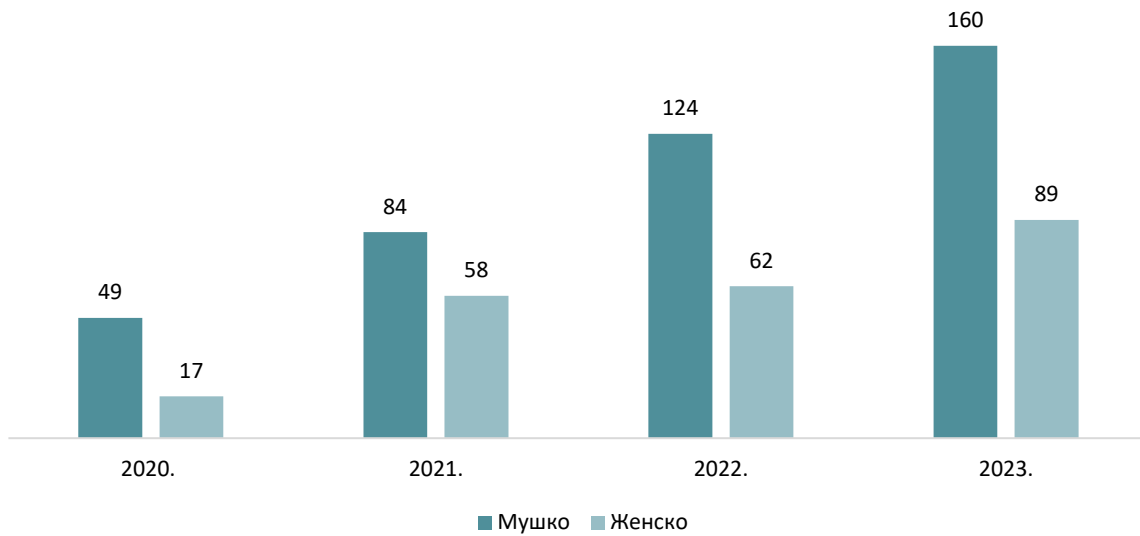
- У периоду 2020 – 2023. доминирају корисници са вишеструким и интелектуалним инвалидитетом, 32,1% и 31,3%, респективно. У 2023. години забележен је тренд повећања корисника са первазивним развојним поремећајима (Графикон 3-13).
- Сва три лиценцирана пружаоца услуге предах смештаја су пружала услугу у 2023. години и то у градовима Београду, Шапцу и Нишу. Сви пружаоци су пружали услуге за кориснике са своје територије. Стопа обухвата становништа старијег од пет година у РС услугом предах је 6,5.
- Од три пружаоца, два су из јавног сектора и оснивач је локална самоуправа, трећи је из општег сектора, а оснивач је удружење грађана.
- Сва три пружаоца имају ограничену лиценцу.
- У 2023. години је било укупно 80 запослених, док је на крају године било 76. На дан 31.12.2023. године, стручни радници чине 18,4%, док континуирано највиши удео у укупном броју запослених имају сарадници са уделом од 40,8%.

Графикон 3-11 Корисници ЛПЛУ предах смештаја према узрасту, 2020 – 2023.

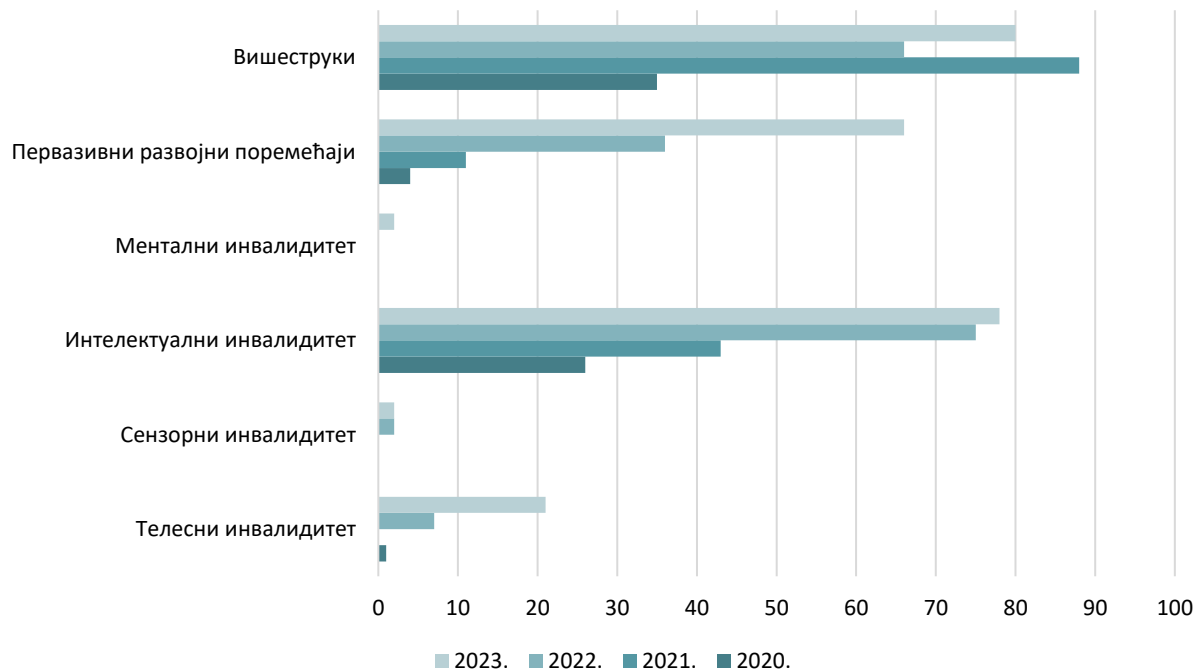
Извор: РЗСЗ

Графикон 3-12 Корисници ЛПЛУ предах смештаја према полу, 2020 – 2023, %

Извор: РЗСЗ

Графикон 3 - 13 Корисници ЛПЛУ предах смештаја према врсти инвалидитета, 2023, %

Извор: РЗСЗ

УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛАН ЖИВОТ

У 2023. години у оквиру услуга подршке за самосталан живот, лиценцирани пружаоци услуга су пружали услуге персоналне асистенције и становања уз подршку.

Персонална асистенција

Услуге персоналне асистенције доступне су пунолетним лицима са инвалидитетом са процењеним I или II степеном подршке, која остварују право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажована или активно укључена у рад различитих удружења грађана, спортских друштава, политичких партија и других облика друштвеног ангажмана, односно укључени су у редовни или индивидуални образовни програм⁴².

Сврха услуге персоналне асистенције је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

- У 2023. години је 411 корисника користило услугу персоналне асистенције, а на дан 31.12.2023. године 360 корисника. (Табела 3-14). У старосној структури доминирају одрасли са 76,6%, а у полној корисници мушког пола са уделом од 54,3%.
- Према основу по којем се користила услуга доминира ангажовање корисника у раду удружења грађана и организацијама цивилног друштва са уделом од 57,7% (Табела 3-15).
- У односу на врсту инвалидитета 71,3% корисника је са телесним инвалидитетом.
- Лиценцу за пружање услуге персоналне асистенције у 2023. години имало је 26 пружалаца, а 21 пружалац је активно пружао услугу (Графикон 3-14).
- Услуга се пружала у 33 или 20,5% општина, односно у пет општина више него претходне 2022. године (Графикон 3-15).
- Стопа обухвата младих, одраслих и старијих у РС услугом ПА износи 7,5.
- Услугу доминантно користе одрасли корисници и општа стопа обухвата одраслих становника РС овом услугом је 9,1. Просечна стопа обухвата у општинама у којима услуга пружа је 19,4. Од 27 општина у којима се пружа, 19 има стопу испод просека.
- Услуга ПА за младе се пружа у 21 општини, од чега у само једној општини има више од 10 младих корисника.

⁴² Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл. 99

- У 13 општина је услуга ПА доступна за старије кориснике, од којих у две општине има више од 5 корисника.
- Пружаоци услуге су у току 2023. године имали 634 запослених, а на дан 31.12.2023. број запослених је 444. Највећи удео запослених од 87,4% чине сарадници који су радили као персонални асистенти, док су стручни радници заступљени са 5,9%.
- Пружаоци услуге персонални асистент су у 80,8% случајева из општег сектора чији су оснивачи већином удружења грађана. Лиценцу на шест година има 38,5% пружалаца. Континуитет у пружању услуге током целе године обезбедило је 16 пружалаца.

Табела 3-14 Корисници ЛПЛУ персонална асистенција у току године, 2016 – 2023.

Корисници у току године	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
18 - 25 година	10	12	16	19	22	27	40	56
26 - 64 година	98	127	169	188	229	238	291	315
65 - 79 година	11	14	15	17	31	29	42	39
80 и више година	0	0	0	0	2	2	2	1
Укупно	119	153	200	224	284	296	375	411

Извор: РЗСЗ

Табела 3-15 Корисници према основу за коришћење услуге персоналне асистенције, 2023.

Ангажовање и укључивање	Млади	Одрасли	Старији	Укупно
Ангажовани у удружењима грађана, ОЦД	19	193	25	237
Ангажовани у спортским друштвима	1	36	0	37
Ангажовани у политичким партијама	0	8	0	8
Укључени у образовање (редовни или индивидуални образовни програм)	36	10	0	46
Укључени у неки други облик друштвеног ангажмана	0	68	15	83
Укупно	56	315	40	411

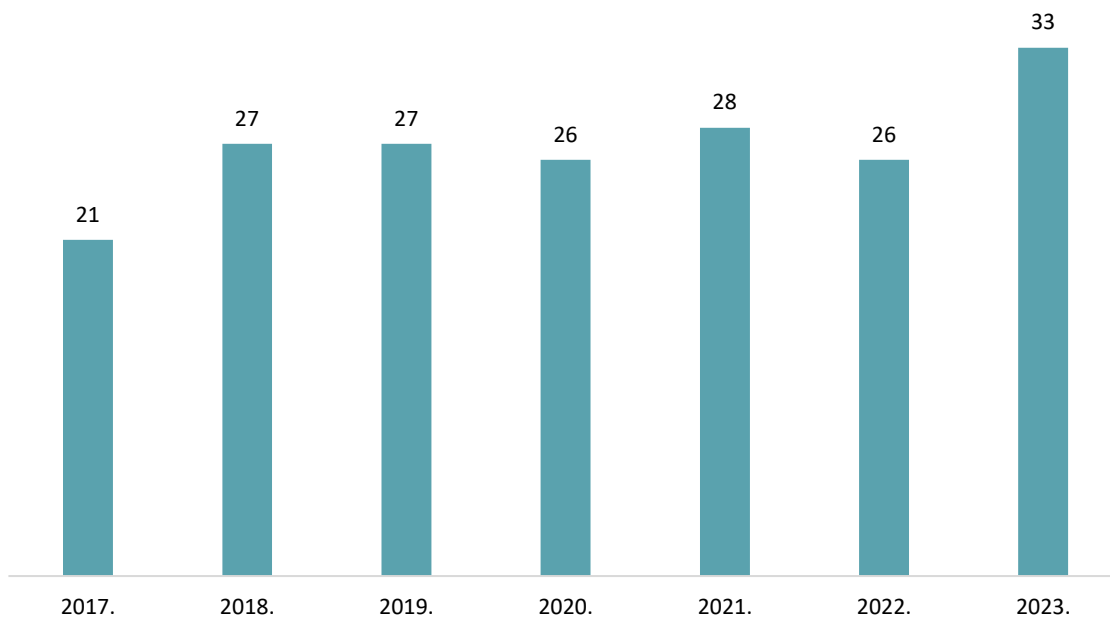
Извор: РЗСЗ

Графикон 3-14 Лиценцирани и активни ЛПЛУ персонални асистент, 2016-2023.

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-15 Број општина у којима се пружа услуга персонални асистент, 2017 – 2023.

Извор: РЗСЗ

Становање уз подршку

Становањем уз подршку обезбеђује се одговарајући смештај, стручна помоћ и подршка за осамостаљивање и укључивање корисника у заједницу. Становање уз подршку обезбеђује се ради спречавања коришћења услуге домског смештаја⁴³.

Услуга становања уз подршку доступна је циљним групама:

- особе са физичким инвалидитетом, интелектуалним или менталним тешкоћама, са навршених 15 година, дуготрајно
- млади узраста између 15 и 26 године, које по престанку смештаја у установи социјалне заштите, хранитељској породици, установи за васпитање деце и омладине или установи за извршење кривичних санкција, не могу или не желе да се врате у биолошку или сродничку породицу, нити су у могућности да започну самосталан живот и младима који немају могућности да и даље живе у биолошким или сродничким породицама, као алтернатива смештају у установу социјалне заштите или хранитељску породицу, односно ради оспособљавања за самосталан живот; најдуже две године
- лица лечена од зависности од алкохола или психоактивних супстанци, старијим од 18 година, најдуже две године
- жртве трговине људима са навршених 15 година живота, најдуже годину дана⁴⁴.

Основни налази о пружању услуге у 2023. години

- Услуга становање уз подршку је најслабије развијена услуга у систему. У 2023. години услугу је користило 38 корисника: 27 корисника услуге становање уз подршку за ОСИ, један корисник услуге становање уз подршку за младе који се осамостаљују и 10 корисница услуге становање уз подршку за жртве трговине људима.
- Од укупно осам лиценцираних пружалаца, у 2023. години услуге је активно пружало шест пружалаца: четири пружаоца за особе са инвалидитетом (ОСИ), један пружалац услуге за младе који се осамостаљују и један пружалац услуге за жртве трговине људима (Табела 3-16).
- Услуга становање уз подршку за ОСИ се пружа у четири општине у Србији (Кули, Панчеву, Богатићу и Шапцу), становање уз подршку за жртве трговине људима у београдској општини Палилула, а становање уз подршку за младе који се осамостаљују у општини Шабац.
- Четири пружаоца услуге имају лиценцу издату на шест година. Само један пружалац је из јавног сектора, док су осталих седам из општег сектора, свима је оснивач удружење грађана.

⁴³ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл. 89

⁴⁴ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуга социјалне заштите ("Сл. гласник РС", бр. 42/2013, 89/2018 и 73/2019) чл. 88

Табела 3-16 ЛПЛУ и активни ЛПЛУ становање уз подршку, 2016 - 2023.

Становање уз подршку	2016.	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
ЛПЛУ СУП за ОСИ	3	3	5	5	4	4	5	6
Активни	3	3	4	4	3	3	3	1
ЛПЛУ СУП за младе који се осамостаљују	1	1	2	2	2	2	1	1
Активни	1	1	1	2	1	1	1	1
ЛПЛУ СУП за жртве трговине људима	0	0	1	1	1	1	1	1
Активни	0	1	1	1	1	1	1	1

Извор: МРЗСБП, РЗСЗ

САВЕТОДАВНО-ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИЈАЛНО-ЕДУКАТИВНЕ УСЛУГЕ

У 2023. години у оквиру саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга, сви лиценцирани пружаоци су пружали услуге СОС телефона.

СОС телефон

Сврха услуге СОС телефона је оснаживање жена са искуством родно заснованог насиља. Услуга се обезбеђује анонимно и уз поштовање стандарда поверљивости⁴⁵. Циљна група су особе женског пола са искуством родно заснованог насиља без обзира на узраст⁴⁶.

Основни налази о пружању услуге у 2022. години

- У 2023. години услугу је користило укупно 2.727 корисница што представља смањење од 3,8%. Највећи удео чине одрасле кориснице са 72,4%, док је удео девојчица континуирано најмањи и износи 3,3% (Графикон 3-16).
- У 2023. години жене и девојчице су се у 43,5% случајева јављале због емоционалног или психичког насиља, у 23,6% због физичког насиља и 16,3% због економског насиља (Табела 3-17). У 66% случајева починиоци насиља су садашњи или бивши брачни/ванбрачни партнери (Табела 3-18).
- Општа стопа обухвата становништва РС услугом СОС телефона у 2023. години износи 80,1 (Графикон 3-17).
- У 2023. години свих девет лиценцираних пружалаца услуге СОС телефона је пружало услуге: један пружалац из јавног сектора је установа коју је основала Република Србија и осам пружалаца из општег сектора чији су оснивачи

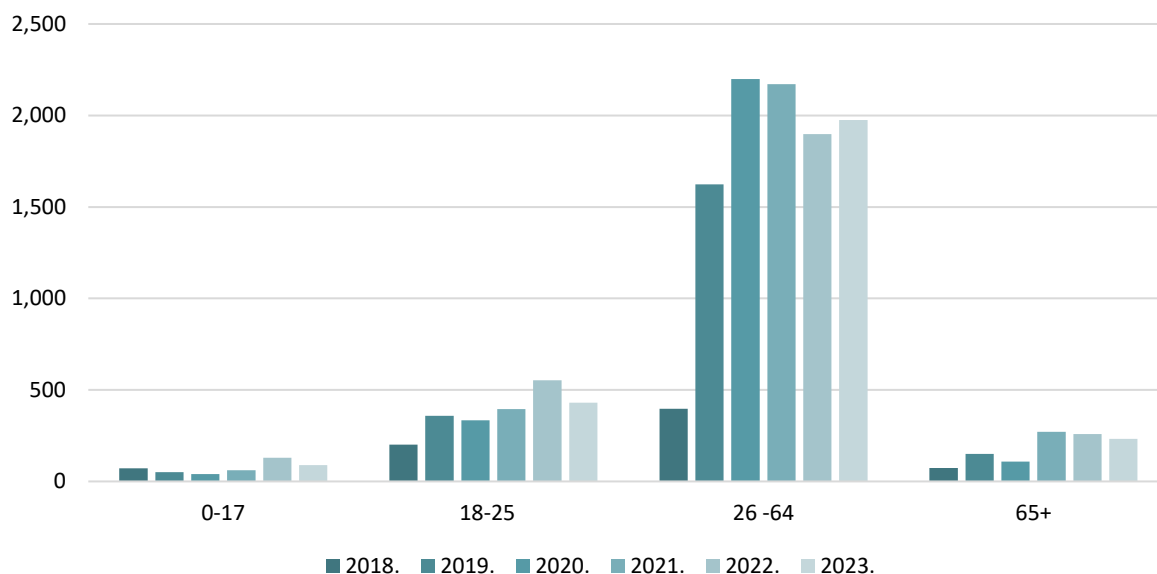
⁴⁵ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуге сос телефона за жене са искуством насиља "службени гласник РС", бр. 93 од 13. новембра 2015, 90 од 26. јуна 2020.чл.4

⁴⁶ Правилник о ближим условима и стандардима за пружање услуге сос телефона за жене са искуством насиља "службени гласник РС", бр. 93 од 13. новембра 2015, 90 од 26. јуна 2020.чл.5

удружења грађана (Графикон 3-19). Два пружаоца из општег сектора имају неограничене лиценце, односно лиценце на шест година. У 2023. години било је укупно 133 запослених радника.

- У 2023. години 87,3% свих сарадника има завршен одговарајући акредитован програм обуке.

Графикон 3-16 Кориснице услуге СОС телефон у току године према узрасту, 2018 – 2023.

Извор: РЗСЗ

Табела 3-17 Врста насиља којем су кориснице биле изложене, 2018 – 2023, %

Облик насиља	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Занемаривање	0,5	3,9	7,1	7	3,5	4,2
Физичко насиље	34,7	25,1	25,9	25,8	21,1	23,6
Сексуално насиље (укључујући и дигитално)	5,2	9,1	6,2	7,6	9,8	9,9
Сексуална експлоатација	1,4	0,7	0,8	0,8	0,8	0,8
Емоционално насиље (укључујући и дигитално)	41,7	40,4	41,4	37,4	50,2	43,5
Експлоатација / економско насиље	16,3	18,4	12,7	14,8	13,5	17,1
Булинг - малтретирање	0,2	2,5	5,9	6,6	1,1	0,9
Укупно	100	100	100	100	100	100

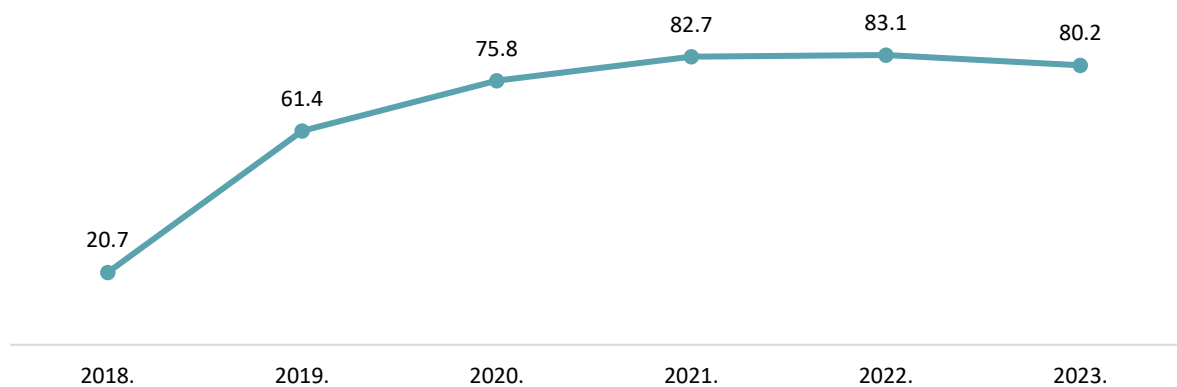
Извор: РЗСЗ

Табела 3-18 Починиоци насиља према односу са жртвом, 2018 – 2023, %

Починиоци насиља	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Садашњи или ранији брачни/ванбрачни партнер	61,4	76,1	67,2	67,8	68,9	66,0
Крвни сродник/ца у правој линији ⁴⁷	9,0	11,2	14,3	14,6	14,5	14,6
Сродник/ца у побочној линији до другог степена ⁴⁸	7,3	4,9	6,2	3,8	8,4	6,7
Усвојилац/хранитељ	0,2	0,4	0,0	0,3	0,0	0,3
Друго лице са којима жртва живи/живела је у заједничком домаћинству	15,4	0,7	1,6	1,6	0,4	2,0
Садашњи/бивши колега/ница	0,0	0,2	0,5	0,6	0,3	0,5
Садашњи/бивши послодавац	0,9	1,0	0,9	1,2	0,5	0,7
Вршњак	0,1	0,2	0,6	0,5	0,6	0,6
Неко други	5,9	5,3	8,5	9,6	6,3	8,7
Укупно	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Извор: РЗСЗ

Графикон 3-17 Општа стопа обухвата корисника услугом СОС телефона, 2018 – 2023.

Извор: РЗС, РЗСЗ

Табела 3-19 Лиценцирани и активни пружаоци услуге СОС телефон, 2017 - 2023.

СОС	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.	2023.
Број ЛПЛУ са важећом лиценцом	1	7	10	10	9	9	9
Број активних ЛПЛУ	0	3	8	8	9	9	9

Извор: МРЗБСП, РЗСЗ

⁴⁷ Отац, мајка, син, ћерка, бака, деда, унук, унука⁴⁸ Брат, сестра, сродник по тазбини до другог степена - таст, ташта, свекар, свекрва, зет, снаја, тетка, ујак, стриц, стрина

4. Закључак

Прикупљени подаци о раду лиценцираних пружалаца услуга социјалне заштите у 2023. години указују на позитивне трендове у пружању услуга у систему социјалне заштите у периоду 2016-2023.

У 2023. години, услуге социјалне заштите користило је 27.443 корисника, што чини 0,4% укупног броја становника Србије. Укупан број корисника порастао је за 5,1% у односу на 2022. годину и за 127,4% у односу на 2016. годину. Општа стопа обухвата становништва услугама социјалне заштите је 407,2, што значи да од 1.000 становника четири користи неку од услуга. Просечна стопа обухвата у областима РС је 405,3, а у шест области стопа обухвата је испод републичког просека.

Пораст броја корисника је последица повећања броја лиценцираних пружалаца услуга чији број је од 2018. до 2023. године порастао је за 68,2%, док је број активних пружалаца услуга порастао за 74,5%. Такође, у 2023. години је у односу на 2022. годину пораст броја активних корисника већи него у претходном периоду: број лиценцираних пружалаца услуга повећан за 8,0%, док је број активних пружалаца услуга повећан за 12,1% што указује на растући интерес и учешће у сектору пружања услуга.

Побољшање приступа и дистрибуције услуга остаје кључно за постизање уједначенијег обухвата на нивоу целе земље.

Иако је укупан број пружалаца ЛПЛУ као и број корисника у континуираном порасту, забележени су и неповољни трендови који показују значајну регионалну неравномерност у доступности услуга социјалне заштите, нарочито на нивоу појединачних општина, старосних категорија корисника и врсте услуга.

У 2023. години 27 општина није имало услуге социјалне заштите доступне деци, а 73 општине нису имале услуге за младе.

Најдоступнија и најраспрострањенија услуга је помоћ у кући. Следећа по доступности је услуга лични пратилац детета, која је забележила најзначајнији пораст распрострањености и обухвата од 2016. године.

Анализа стопа обухвата показује да су у Србији најразвијеније и најдоступније услуге за старије те да су корисници услуга доминантно жене са 64,9%. Најнижи обухват услуга социјалне заштите бележи се у категорији деце и младих: у 2023. години, 20 општина није имало услуге социјалне заштите доступне деци. Просечна стопа обухвата деце износи 447, а у чак 75 општина у Србији обухват је испод просека. Такође, купно 73 општине нису имале услуге за младе. Просечна стопа обухвата младих је 219,3, а у 50 од 88 општина које пружају услуге за младе овај обухват је испод просека.

Услуге за одрасле нису биле присутне у 20 општина. Општа стопа обухвата за одрасле је 161,9, а просечна стопа је 165. Старији корисници нису имали доступне услуге у 23 општине. Општа стопа обухвата старијих корисника је 1039,9, а просечна стопа је 1883,5.

Услуге социјалне заштите најдоступније су у Пиротској, Северобачкој, Западнoбачкој и Топличкој области, док су области са најнижом стопом обухвата Подунавска, Пчињска, Нишавска и Поморавска.

У 2023. години настављен је тренд раста броја општина које пружају услуге социјалне заштите, као и повећање разноврсности понуђених услуга, односно плурализма услуга. Иако су ово значајна побољшања, потребно је наставити рад на уједначавању приступа и доступности услуга у свим регионима како би се обезбедила равноправна и ефикасна подршка свим корисницима. Ово подразумева континуирано лиценцирање услуга и подстицање локалних самоуправа на већа финансијска издвајања за локалне услуге социјалне заштите.

У периоду од 2017. до 2023. године, број општина у којима се пружају услуге социјалне заштите порастао је са 103 на 153, што представља раст од 48,4%. Посебно је импресиван раст у Региону Јужне и Источне Србије који је двоструко већи од просечног раста и износи 83,2%.

Број општина без присутних услуга социјалне заштите смањио се са 58 у 2017. години на 8 у 2023. години, што представља смањење од 86,2%.

Посматрано на нивоу региона, од 2018. године, све општине у региону Београда пружају ЛПЛУ услуге. У Региону Шумадије и Западне Србије бележи се највећи проценат општина које пружају ЛПЛУ услуге, достигавши скоро 100% у 2023. години. Иако сви региони показују повећање у процентима пружања услуга, постоје флукуације, посебно у Региону Војводине и Региону Јужне и Источне Србије. Регион Војводине бележи најнижу стопу покривености услуга у општинама.

У 2023. години само 26 општина пружало је више од три различите услуге. Највише услуга (8) имају Крагујевац и Ниш, док Шабац има 7 лиценцираних услуга, а београдске општине Звездара и Савски венац по 6 услуга.

Налази распрострањености према услугама такође указују на неуједначеност. У 2023. услуга помоћ у кући је најраспрострањенија услуга у Србији присутна у 133 или 82,6% општина, иако је то за две општине мање него претходне године. Услуга лични пратилац присутна је у 120 или 74,5% општина, дневни боравак за особе са инвалидитетом у 57 или 35,4% општина и персонални асистент присутне у 33 или 20,4% општина. Све остале услуге су присутне у мање од шест, а чак четири услуге у само једној општини у Србији. У 2023. години четири услуге су пружане само у једној општини: услуге становање уз подршку за младе који се осамостаљују, становање уз подршку за жртве трговине људима, дневни боравак за одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор и прихватилиште за жртве трговине људима. Такође, сва три свратишта која су пружала услуге у 2023. години се налазе у две београдске општине.

Неуједначеност у расту броја пружалаца указује на потребу за циљаним интервенцијама и подршком за одређене услуге како би се осигурала конзистентна и адекватна подршка корисницима.

У систему су најзаступљеније дневне услуге у заједници, међу којима је најразвијенија услуга помоћ у кући са 137 лиценцираних пружалаца у 2023. години. У периоду од 2014. до 2018. године, број пружалаца услуге помоћ у кући значајно расте сваке године, са високим индексом раста који прелази 140%. Иако је ова услуга најраспрострањенија и обухвата велики део становништва, и даље постоје општине у којима није успостављена.

Услуга личног пратиоца детета са 62 лиценцирана пружалаца у 2023. години бележи најинтензивнији раст од 138%. Дневни боравак за особе са инвалидитетом такође бележи значајан раст у периоду од 2014. до 2018. године, са индексом раста преко 150%. Тренд раста се наставља, али успоренијим темпом у периоду од 2019. до 2023. године. Први дневни боравак за одрасле и старије особе којима је потребан целодневни надзор и подршка почео је са радом 2020. године и остао је једини лиценцирани до данас.

Иако су у 2023. години сва четири лиценцирана дневна боравак за децу и младе у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом пружала услугу, овај број није довољан да задовољи потребе рањиве циљне групе. Слична ситуација је и са услугом свратиште, где сва три свратишта функционишу само у две општине у Београду, а тај број није промењен годинама.

Услуге подршке за самосталан живот, попут становања уз подршку и персоналне асистенције, такође нису довољно заступљене у систему социјалне заштите. Подаци показују да услуга становање уз подршку, једна од најслабије развијених услуга, у 2023. години након две године стагнације, бележи једног новог пружаоца. Од укупно осам лиценцираних пружалаца, само шест активно пружа услугу. Потребно је истражити разлоге зашто се пружаоци не опредељују за лиценцирање и формализовано пружање ових услуга. Број пружалаца услуга персоналног асистента бележи значајан пораст, са 21 пружаоца у 2022. години на 26 у 2023. години.

Услуге смештаја, укључујући прихватилиште и предах смештај, лиценцирају се споријим темпом. У 2023. години било је 16 лиценцираних пружалаца услуге прихватилиште, укључујући три за децу и младе, шест за одрасле и старије, шест за жртве насиља и једно за жртве трговине људима. Једно прихватилиште за старије престало је са радом половином године. Прихватилишта су доступна корисницима широм Србије, али је потребно системски планирати најекономичнији територијални распоред услуга. Услуга предах смештај, која је започела лиценцирање 2019. године, у 2023. години има само три лиценцирана пружаоца.

Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге укључују само једну стандардизовану услугу - СОС телефон. Свих девет лиценцираних пружалаца су у 2023.

години пружали су услугу. Потребно је стандардизовати и друге социо-едукативне и саветодавно-терапијске услуге како би се омогућило њихово лиценцирање.

Плурализам пружалаца услуга присутан је у свим категоријама. У 2023. години, јавни сектор доминира као оснивач шест од девет врста услуга. Већи проценат пружалаца услуга са лиценцом на шест година присутан је код дневних боравака (60,8%) и свратишта (66,7%).

Забележени негативни трендови указују на потребу за додатним мерама и улагањима како би се обезбедила равномерна доступност услуга за све кориснике.

Уједначавање доступности и распрострањености свих услуга, посебно слабије развијених, кључно је за унапређење пружања услуга на локалном нивоу. Развој система социјалне заштите треба да се фокусира на пружање широког спектра услуга и целовите подршке појединцима и породицама у складу са њиховим потребама и проблемима. Недостатак услуга често доводи до продуженог коришћења постојећих услуга, као што су дневни боравак или прихватилишта за жртве насиља, чиме се капацитети затварају за нове кориснике и одлаже самосталност оних који су спремни за нове кораке.

Кључно је стандардизовати, развијати и пратити саветодавно-терапијске и социо-едукативне услуге, уз синхронизовано деловање социјалних, здравствених, образовних, правосудних и других система. Само кроз такву синергију могуће је унапредити плурализам услуга и осигурати развој социјалне заштите.